

TURAI HÍRLAP

KÖZÉLETI HAVILAP

2000. JANUÁR

1999

A millenniumi évet megnyitó lapszámunk javarészt visszatekintő.

Hál'Istennek még élő emlékezők idézik a múltat.

1900. január 28-án született Csorba Gergelyné, falunk legidősebb lakója.

Őt köszöntjük címlapunkon évszázadnyi születésnapja alkalmából.

Ugyancsak most kerül sor arra is, hogy falunk harmadik legidősebbjével,
az egykori kántor-tanítóval, Chikan Ernő bácsival beszéljünk.

A sort Erdélyi István, a 90 éves nyugalmazott postamester folytatja,
s - a ma már Hatvanban élő - Rácz Péter fejezi be.

A múlt ismeretében kell számot adnunk a mának, és gondolnunk a jövővel.

Örömmel üdvözlünk mindenkit az új évezredben! S. T.

2000

LAPUNK TARTALMÁBÓL

Polgármesteri köszöntő ☘ Az Okmányiroda működési gondjai

Az örökké vidám Chikan Ernő bácsi ☘ "Postás Pista" még kerékpározik

Rácz Péter újabb kitüntetése ☘ Egyházközségi statisztika

A műv. ház csoportjainak '99-es éve ☘ "Örökös tagok" ☘ Tóth Sándor előadása

BEKÖSZÖNTŐ

Íme, megérkezett az évezred utolsó éve. Nem úgy, ahogy egyesek várták, káosszal, felfordulással, esetleg világvégével. Csöndben jött, a Gondviseléstől megszabott tempóban, az évszázadok alatt megszokott külsőségekben, és sok-sok embernek az immár egy évezrede örökölt belső mérlegképzéssel. Megérkezett, Millenniumi évként köszöntjük a 2000. esztendőt.

Nekünk, magyaroknak többszörös ünnep. Ünnepejük a Megváltó születésének 2000. évfordulóját, államalapításunk és a kereszténység felvételének 1000. évét.

Első királyunk - akit államalapító Szent Istvánként ismer a világtörténelem - tudta, hogy a magyarság csak akkor maradhat meg ezen a földön az idegen hatalmak szorításában, ha képes az európai kultúrkörbe beilleszkedni, képes kalandozásairól leszokni.

Vállalva küldetését, kemény kézzel, határozott utat mutatott - s megmaradtunk. Most,

ezer év után ismét itt a kérdés: Hogyan maradhatunk meg a következő évezredben? Hogyan illeszkedjünk, hogyan vegyük át a mai európai szellemiséget?

Úgy gondolom, erre ismét Ő adja meg a feleletet. Úgy kell befogadnunk minden újat, hogy az ezer évbe kapaszkodó gyökereinket ne veszélyeztesse. Államiságunkat a Szent Péter-i sziklára építette. Lehet a sziklára épült házat "modernizálni", új ablakokat, ajtókat (nagyobbakat és világosabbakat), új tetőt készíteni, de a sziklaalapot szétverni nem szabad. Ez biztosítja megmaradásunkat.

Az elmúlt év hozott vidám, ünnepélyes perceket, és adott megpróbáltatásokban eltöltött órákat. Örültünk a Park úti iskola felújításának, az új hulladékkezelési központ felépítésének, de átéltük a felhőszakadás és az árvíz óráit, napjait is. Ezúton köszönöm meg minden polgártársunk megértését és segítségét, amivel akár a helyi árvízi helyzetben, akár az ország más területén rászorultakat támogatták. Az összefogás biztosította az elmúlt évezred során is, most is, hogy a háborúk után, a katasztrófák után népünk, nemzetünk talpon maradt.

A 2000. évben is erre lesz legnagyobb szükségünk.

A tavaszi olvadás leküzdésében nélkülözhetetlen lesz a szomszédok segítőkész együttműködése, a közterek, parkok gondozásában, szépítésében és megőrzésében egymás munkájának megbecsülése.

Ez az év alkalom lesz arra is, hogy néhányszor emelkedettebb hangulathoz elszakadjunk a mindennapi gondoktól. Múltunk megismerését segíti a helytörténeti monográfia megjelenése, őseink küzdelmeinek állít emléket a Millenniumi Emlékpark elkészítése, nemzeti összefogásunk jelképe lesz a Millenniumi Zászló, melyet a június 24-25-i ünnepségen veszünk át.

Ahhoz, hogy ünnepeink még szebbek legyenek, kérem a lakosságot a porták előtti árkok, kiskertek, közterek gondozására, eszmosítására. Áruklodjon belső tartásunkról, lelki egyensúlyunkról környezetünk. Ha magunk körül békességet sugárzunk, akkor a várható nehézségek ellenére is mindannyiunknak emlékezetes lesz a 2000. esztendő.

Ehhez kívánok minden turainak, Turához valamilyen szállal kötődőnek egészséggel megáldott boldog új esztendőt!

Tóth István - polgármester

Tájékoztató a képviselő-testület

1999. december 13-i és december 28-i (soron kívüli) üléséről

December 13-án az ülés 18 óraor közmeghallgatással kezdődött a Művelődési Házban. **Tóth István** polgármester részletesen beszámolt a község helyzetéről, az elmúlt egy év alatt végzett önkormányzati munkáról. Ezt követően **Kuti József** a Településfejlesztési és Környezetvédelmi Bizottság, **Kálna Tibor** a Kulturális, Oktatási és Sport Bizottság, **Nagy/ Tóth István** a Pénzügyi Bizottság munkájáról adott tájékoztatást. A távollevő **Dr. Dulishkovich Tibor** beszámolóját az Egészségügyi és Szociális Bizottság munkájáról **Tóth István** olvasta fel. **Tóth S. Jánosné** az új önkormányokról és az ügyintézésükről adott tájékoztatást.

Ezután következtek a hozzászólások, illetve kérdések. Először **Kuti Mihály** mondta el kifogásait a Galga utca helyzetével kapcsolatban, majd az árvízkor történetéről, valamint a károk elhárítására kapott összegekről. **Tóth Mihály** a Tüzér utca járhatatlanságára hívta fel a figyelmet és kért megoldást. **Pásztor Gábor** szintén a Galga utcai helyzettel foglalkozott, a megfelelő útburkolatot és a közvilágítást hiányolta. **Tóth József** az Aradi utca járhatatlanságáról, valamint a vízelvezetési problémákról beszélt. **Sallai Ferenc** a Kenderföld utca helyzetének javításához kért segítséget.

Sára József arra hívta fel a figyelmet, hogy az árkokat a lakosságnak kell rendben tartania, s ezt köztisztasági rendeletben kell szabályozni. **Kis Gábor** az 1973-ban megszüntetett szakközépiskolát hiányolta, hangsúlyozva hogy a községnek szüksége lenne egy ilyen iskolára. Javasolta, hogy a disco-k helyett inkább hagyományos táncmulatságokat szervezzenek. A szakközépiskolával kapcsolatos felvetésre **Takács Pál** válaszolt, a közvilágítás korszerűsítésének helyzetéről **Köles Mihály** beszélt. **Zséli István** többek között kifogásolta, hogy nem megfelelően került meghirdetésre a közmeghallgatás: az eddigi országgyűlési képviselők nem képviselték a térség érdekeit, valamint a közterületek állapota nem megfelelő. Ez utóbbival kapcsolatban **Sára András** elmondta, hogy a közterületek színvonalas fenntartásához legalább száz dolgozóra lenne szükség. **Kis Miklós** a Birinyi utat és a Galgát összekötő árok kitisztításának fontosságára hívta fel a figyelmet, melyre támogatást is lehetne igényelni. Véleménye szerint a Galga kotrása hatásosnak bizonyult, érezhetően csökken a talajvíz szintje a községben, az árkok kitisztításával további eredmény érhető el. Ebben is és a faluszépítésben is az összefogás szükséges. **Gregori Józsefné** a Kossuth utca végi árok tisztításának folytatásáról érdeklődött.

A kérdésekre **Tóth István** polgármester igyekezett megnyugtató válaszokat adni. Sok probléma gyors megoldására felelőtlenség lett volna ígéretet tenni, ezekhez pénz kell. Kétségtelen a viszonylag sok, rossz minőségű út rendkívül megnehezíti az ott lakók életét. Jogos az elvárás a járható, jó minőségű utakra, de ezt sem az önkormányzat, sem a lakók nem képesek önerőből megoldani. Megoldást jelentene egy olyan kedvezményes hitelkonstrukció, mint amelyet a közvilágítás korszerűsítésére kapott az önkormányzat. (Ez válasznak is tekinthető a Tüzér utcai lakosok levelére. - K.J.)

A közmeghallgatás negyed tíz körül ért véget, ezt követően a Képviselő-testület tagjai átvonultak a Községháza Tanácstermébe és ott folytatódott az ülés. Elsőkén a **2000. évi munkatervet** fogadta el a testület, majd a költségvetéssel kapcsolatos sürgős kérdésekben hozott döntéseket. Folyószámla hitellel kapcsolatban /Nagy/ **Tóth István**, a Pénzügyi Bizottság elnöke elmondta, hogy a pénz utalása a Kincstártól jelentős késéssel történik. Határidőre történő kifizetés miatt szükség volt a rövidlejáratú hitelekre. Egy 30 mFt keretösszegű folyószámla megnyitását javasolta. „Ehhez csak indokolt esetben nyúl hozzá a Hivatal a likviditás biztosítása érdekében, pénzügyi biztonságot jelent”. **Fülöpné Csépany Mariann** előterjesztése alapján módosításra került a **költségvetés**. A módosítás oka a központi támogatás „átvezetése” volt. A testület az önkormányzat költségvetésének bevételi és kiadási előirányzatát 21.616,- eFt-al növelte. Egyben a testület felhatalmazta a polgármestert, hogy az év végéig beérkező hasonló támogatások átvezetéséről intézkedjen. A pénzügyi kérdésekben a testület egyhangúan döntött.

A **Községi Sport Klub** rendkívüli támogatásáról szóló napirend tárgyalása során **Kálna Tibor**, a Kulturális Bizottság elnöke gratulált a Sport Klub november 27-én megválasztott új elnökségének, majd megkérte **Sára Andrást**, a Klub elnökét, hogy ismertesse a pénzügyi helyzetet. A tájékoztató lényege az volt, hogy közel 650 eFt kellene ahhoz, hogy a Klub ne adóssággal kezdje a jövő évet. Az elnök a vezetőség nevében megígérte, ha nem kell az adósságot maga előtt görgetni, akkor megtesznek mindent a megfelelő gazdálkodás érdekében. A testület ezt csak a jövő évi költségvetés terhére tudta megelőlegezni.

Ezt követően **Tóth István** polgármester kezdte el a **jegyzői állás meghirdetésére** vonatkozó előterjesztését. Majd meglepetésre – a napirendtől eltérve – egy „képviselői indítvány” hangzott el a **körjegyzőség megalakítására** vonatkozóan, pontosabban **harmadszori napirendre** tűzésének kezdeményezése. Az előterjesztő /Nagy/ **Tóth István** volt, aki elmondta, hogy „rendkívüli módon sajnálja, hogy pont akkor volt távol, amikor ezt a témát tárgyalta a testület. Ha itt lett volna, akkor a körjegyzőség és Král László mellett érvelt volna, mint most is.” Elmondta azt is, hogy „első dolga volt a Pénzügyi Bizottság tagjait megkérdezni: hogyan szavaztak és miért?” Számára nem tudtak meggyőző érvet mondani azok, akik **nem szavazták** meg a körjegyzőséget. „Nem látta igazoltnak, hogy alapos okok alapján utasították el.”

Gyenes László felháborodásának adott hangot az elhangzottak miatt. „Akik nemmel szavaztunk, vagy tartózkodtunk ebben a kérdésben szép lassan felállhatunk és elnézést kell kernünk, hogy itt ülünk. Az álláspontomat továbbra is

fenntartom, de szeretném megjegyezni, hogy a testület nem Král László személyéről szavazott, hanem a körjegyzőségről, melyet elutasítottunk. Továbbra is úgy vélem, hogy Tura nagyközség egy állandó jegyző jelenlétét igényli.”

Békési István megjegyezte, hogy számára egyáltalán nem voltak meggyőzőek /Nagy/ **Tóth István** érvei a körjegyzőség mellett, az újratárgyalás nem indokolt. „Nem értem, hogy miért kapcsolták össze a körjegyzőséget Král László személyével? ..

Tóth István polgármester ragaszkodott ahhoz, hogy a testület szavazzon a **körjegyzőség** ismételt újratárgyalását kezdeményező „képviselői indítványról”. A képviselők többsége **nem támogatta** az indítványt ... Ezután következett a **jegyzői állás meghirdetéséről** szóló döntés. A szavazás eredménye: 9 igen és 5 tartózkodás volt. A képviselők többsége úgy döntött, hogy Tura Nagyközség Önkormányzatának Hivatala élére vezető szükséges és a pályázatot minél rövidebb határidővel, törvény szerinti feltételekkel ki kell írni. (A törvény által előírt pályázatküirást a körjegyzőséget szorgalmazó testületi tagok nem támogatták.)

Az átmeneti időszakra meg kell bizni valakit a **jegyzői teendők ellátásával**. Erre a feladatra négy személy neve merült fel. A vita során végül a **Tóth István** polgármester által javasolt **Král László** felkérése mellett döntött a testület.

Az utolsó napirendi pont a **gázközművagyon újraértékelése** volt. 1995-ben már volt egy vagyonértékelés, amelyet az Alkotmánybíróság 1998.09.16-án a 36/98-as határozatával megsemmisített; a Kormány 1158/1998-as (XII.17.) határozatában elrendelte az önkormányzati gázvagyon újraértékelését. Egy cég jelentkezett a felmérés elvégzésére. A cégről illetve vezetőjéről pozitív információkat kapott a testület s egyhangúlag elfogadták a szerződéses ajánlatát.

Végül – **Pálinkás Ildikó** és **Kálna Tibor** szorgalmazására - döntés született a községi karácsonyfa Piac-teren történő felállításáról. A maratoni ülés fél tizenkettőkor fejeződött be.

A december 28-i soron kívüli ülés témája a **Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat**ha történő belépések megtárgyalása volt. Három önkormányzat jelezte belépési szándékát az egy évvel ezelőtt Tura, Galgahévíz, Vácszentlászló és Zsámbok önkormányzata által létrehozott szervezetbe. A testület egyhangúlag úgy foglalt állást, hogy „nem zárkózik el Bag, Hévízgyörk és Domony települések Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálatához történő csatlakozásától. A befogadáshoz minden részletre kiterjedő költségvetési tervezetre van szükség.” Ennek elkészítésére **Solymosi Imrét**, a Szolgálat vezetőjét kérte fel a testület.

1999. december 29.

K.J.

**Egészségben, eredményekben gazdag
baldog új esztendő kívánok
a Galga mente minden egyes lakójának!**

TÓTH GÁBOR
országgyűlési képviselő
Fidesz - MAGYAR POLGÁRI PÁRT

Tura Nagyközség Polgármesteri Hivatala

ezúton tájékoztatja a lakosságot, hogy a 15/1997. sz. rendeletének értelmében a közterületek tisztántartása a lakók számára is kötelező. E szerint: 3. §. (2) - *Az ingatlanok előtti* - az úttest szilárd burkolatáig (széléig) terjedő - *közterület* (járda, zöldsáv, nyílt árok és ennek műtárgyai) tisztántartásáról, rendben tartásáról, hótól, jégtől és esapadék elfolyását akadályozó egyéb anyagoktól való megtisztításától *az ingatlan tulajdonosa köteles gondoskodni.*

3. §. (3) - A (2) bekezdésben meghatározott munkálatokat - amennyiben a tulajdonos nem végzi el - az *Önkormányzat illetékes szerve a tulajdonos költségére elvégeztetheti.*

20. §. (1) - Amennyiben a cselekmény súlyosabb büntető rendelkezés hatálya alá nem tartozik, és a 17/1968. (IV. 14.) Korm. rendeletben foglaltakon túl az önkormányzati rendeletben a közterület használatára, a hirdető berendezések elhelyezésére, tűzgyújtásra, hulladék közterületen való elhelyezésére, valamint a közterületek tisztántartására vonatkozó *előírásokot megsérti, szabálysértést követ el, és 10.000 Ft-ig terjedő pénzbírsággal sújtható.*

Tájékoztató az OKMÁNYIRODA MŰKÖDÉSÉRŐL

Az okmányirodák kijelöléséről és illetékességi területéről szóló 143/1999. (IX. 15.) Korm. sz. rendelet alapján Gödöllő város okmányirodát működtet 2000. január 3-tól. Tura nagyközség is ide tartozik.

A személyazonosító igazolvány kiváltása vagy cseréje céljából az okmányirodát kell felkeresni, nem a rendőrséget!

(Gödöllő Városi Polgármesteri Hivatal
Gödöllő, Szabadság tér 7. Lakosságszolgálati Iroda)

Ügyfelfogadási idő:	Hétfő	8-18.00
	Kedd	9-16.30
	Szerda	8-16.30
	Csütörtök	9-16.30
	Péntek	9-16.00

Telefon: 06-28-410-720, 06-28-420-411/103 v. 104-es mellék

Az okmányiroda technikai felszereltsége sajnos hiányos, ezért a személyi igazolvány kérelmek átvétele több időt vesz igénybe, az egyeztetés telefonon keresztül történik. A fényképfelvétel készítéséhez szükséges berendezést nem biztosították az iroda részére, ezért fényképész készíti a fényképeket a kérelmezőkről. Akinek van fényképe, az vigyen magával 1 db-ot.

Mivel a technikai hiányosságok miatt lassúbb az ügyintézés, ezért **január hónapban kizárólag indokolt esetben** (elveszett vagy lejárt a személyazonosító igazolvány, vagy 14 életévet betöltötte a polgár) **keressék fel az okmányirodát.**

Érvényes személyazonosító igazolvánnyal rendelkező polgár az állandó személyazonosító igazolvány kiadását adatváltozás hiányában az alábbi időpontok figyelembe vételével kérheti:

- 2001. január 1-től, ha a személyazonosító igazolványának érvényességi ideje **6 év.**
- 2002. január 1-től, ha a személyazonosító igazolványának érvényességi ideje **15 év.**
- 2003. január 1-től, ha a személyazonosító igazolványának érvényességi ideje **határidő nélküli.**

KÖSZÖNET - KÉRÉS

A helyi Önkormányzat által létrehozott három alapítvány (Idősekért Turán, Turai Tanulókért, Sportszámok) kuratóriumai köszönetet mondanak mindenkinek, akik bármilyen módon hozzájárultak a kitűzött célok megvalósulásához. Az alapítványok csak akkor élnek, ha támogatást kapnak.

A személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. tv. és a személyi jövedelemadó meghatározott részének, az adózó rendelkezése szerinti felhasználásáról szóló 1996. évi CXXXVI. tv. jogot biztosít a magánszemélyeknek, hogy külön-külön nyilatkozatban rendelkezhet befizetett adójának 1-1 %-áról. Turán az alábbi alapítványok közül választható egy kedvezményezett, amelynek átutalható a személyi jövedelemadó 1 %-a.

IDŐSEKÉRT TURÁN KÖZALAPÍTVÁNY

Adószáma: 18678895-1-13
Bankszámlaszáma: 11742049-20327606

TURAI TANULÓKÉRT ALAPÍTVÁNY

Adószáma: 18673120-1-13
Bankszámlaszáma: 11742166-20011112

SPORTCSARNOK KÖZALAPÍTVÁNY

Adószáma: 18673113-1-13
Bankszámlaszáma: 65900107-13013349

Aki teheli, 2000-ben is segítsen!

Az Idősekért Turán Közalapítvány külön köszönetet mond a műv. ház művészeti csoportjainak az Idősek Napján rendezett színvonalas gálaműsorért, mely 1999-ben harmadszor került megrendezésre. Örömet okoztak, és általuk nem csekély bevételhez jutott az alapítvány. Elismerés és köszönet érte!

Erdélyi Ágnes - kuratóriumi elnök

Az IDŐSKORÚAK OTTHONA lakói nevében megköszönöm ENGELFRIED WERNER, Turán működő német vállalkozó adományát (délgyümölcs, ruhanemű, 10.000,- Ft készpénz), amelyet Karácsony alkalmából a lakók számára nagy szeretettel hozott el személyesen, érdeklődést is tanúsítva az otthon élete iránt. Ha nem is sokkal, de jó lenne, ha a turaiak is követnék példáját.

Köszönettel: **Csatóné Kerek Erzsébet** - vezető

"Gyere velem akácdombos falumba..."

Chikan Ernő 1993. július 8-a óta lakik az Időskorúak Otthonában. 1994. október 23-án kapott Tura Nagyközség Önkormányzatától Turáért Emlékérmeket. Ugyanebben az évben az MTVI Akkor és most c. műsora felvételt készített vele. A Turai Hírlap pedig az elmúlt év decemberében, a Karácsonyra és az ezredfordulóra készülődve járt nála. Ezzel a beszélgetéssel talán nemcsak Ernő bácsinak okoztunk apró örömet, hanem magának az otthont nyújtó intézménynek, s vezetőjének Csatóné Kerek Erzsébetnek is, akinek régi vágya, hogy minél többen érdeklődéssel forduljunk mindennapi életük, vidámságuk, nehézségük, ünnepeik és hétköznapjaik felé. Ő volt segítségemre a lakószobában lezajlott kótetlen társalgásban is.

Az ember egy interjú megírásakor legtöbb esetben igyekszik a hétköznapi beszéd szófordulatait a publicisztikai stílus jegyében kozmetikázni, megfelelő formába önteni. Most mindenfajta kelleket félretéve, valóban a beszélgetés következik, amely a hangulatváltozások esetleges jelzésével is csak árnyalatát adja vissza annak a bensőséges légkörnek, ami az Időskorúak Otthonában Ernő bácsi jóvoltából körülvevett bennünket.

- Milyen hónap van ma Ernő bácsi?

- kezd el a kérdezősködést Erzsike néni.

- November.

- Nem, már december van, december elseje.

- Ma elseje van? Hm. Nem kaptam fizetést.

- Nem is elsején szokták adni!

- De elsejítől jár. - mondja nevetve.

- Ki szokta vinni a fizetést Ernő bácsi?

- Én már nem is tudom. Azt hiszem, hogy nem is én veszem fel. Valaki hozzátartozóm.

- Kik a hozzátartozói?

- Hát a lányom.

- Hány lánya van?

- Nem is tudom.

- Hát Csöpi, Zsuzsa néni, na meg Pásztor Marika, a fogadott lánya.

- Tényleg!

- A gyerekei szoktak jönni?

- Hát persze. Nem vagyunk rosszba.

- Ernő bácsi, milyen régen van itt?

- Fogalmam sincs.

- Hol született Ernő bácsi?

- Tiszahón, Szolnok megye, Törökszentmiklósi járás.

- Mikor?

- 1902. október 27-én.

- Hányan voltak testvérek?

- Öten, ha jól emlékszem.

- Édesapja mivel foglalkozott?

- Kántor-tanító volt.

- Mint ahogy...

- Én csak tanító voltam.

- Na de, kántorkodott is.

- Hát! Mert tudtam.

- Édesapjától tanulta a kántorkodást?

- veszem át a kérdező szerepét.

- Már gyerekkoromban, mert apámnak rossz volt a gigája egy időben. Oszti én még polgárba sem mentem, hanem magánúton végeztem, mert helyette kellett énekelni a templomban, a temetéseken.

- Az édesanyja mivel foglalkozott?

- Az én édesanyám még kicsi gyerekkoromban meghót. Tanítónő volt, de

meghót. Nevelőanyám volt, de nagyon szeretett.

- Hol végezte a képzőt?

- Jászberinbe.

- Én is ott "képeződtem ki". - vágom rá Ernő bácsinak.

- De maga már a főiskolára járt, de akkor még nem volt ez a képző.

- Hol kezdett tanítani?

- A fene tudja. ... Hát, mindjárt Turán.

- Hogy történt? Ide helyezték?

- Nem. Ide pályáztam.

- Mit tanított Ernő bácsi?

- Mindent. Nem volt akkor olyan, hogy szaktanító - mondja nevetve. Nem volt ilyen külön, hogy alsó tagozat meg felső tagozat. Vótak az öregek meg a fiatalok.

- Ernő bácsi miért lett tanító? Talán az édesapja kívánságára?

- Nem tudom, de a' lettem. Már amikor én megszülettem, tudták, hogy én tanító leszek, mert az apám is az volt.

- Kire emlékszik a kollégái közül?

- Nem is tudom.

- Ki volt itt a lakótársa? - kérdezi Erzsike néni. - Aranka néni neve mond valamit?

- Ő volt a Bagóné. De teljesen külön vótunk mi. A nők meg a férfiak külön vótak. (Erzsike néni súgja nekem, hogy itt már a szociális otthon életéről van szó a különlést illetően. Feltehetően Ernő bácsi emlékezetében kavarnak az élmények.)

- Van olyan tanítványa, akire szívesen emlékszik vissza?

- Hát! Sok-sok gyerek volt.

- Engem is tanított. - mondja Erzsike néni.

- Lehet kedvesem, de maga akkor még kislány volt.

- Ez igaz. Nagyon szeretttük az Ernő bácsi óráját. Ott jókat lehetett ám,... hogy is mondjam?

- Szundikálni.

- Szundikálni nem. Hanem Ernő bácsi nem volt szigorú.

- Mert én szerettem a gyerekeket nagyon. Azért lettem tanító.

- Ernő bácsi melyik iskolában tanított?

- A Tabánban.

- Később pedig hol? Tudja, ahová a felső tagozatosok jártak, melyik volt. Egy nagyon híres turai épület.

- ...

- A báró kastélya.

- No, de a kastély az most is megvan?

- De ott tanított Ernő bácsi.

- Az nagyon érdekes volt. Azért tettek a kastélyba lakni is - nemcsak tanítottam -, hogy vigyázzak rá.

- Sok volt a betolakodó? Garázdálkodtak? Rongálták volna? - érdeklődöm.

- Biztos széthordták volna.

- Egyedül őrizte?

- Családostul. Oda költöztünk a kastély egyik végibe. Abba a végibe, amelyik a levente pálya felül van. Az a vége volt az én ki-bejáró helyem.

- Akkor maga volt a báró. Jó volt ott lakni?

- Olyan úr nem volt senki, mint én.

- Szabadtéri színpad már volt felállítva?

- Áááá. Csináltunk, ha valamit játszani akartunk. Én szerettem színészkedni nagyon, nem is volt egy esztendő se, hogy ne lett volna valami műsorom, amibe én is játszottam.

- A Három a kislány-ban játszott? - kérdezi Erzsike néni.

- Játszottam.

- És még mikben? - kíváncsiskodom.

- Hát, aranyoskám, ha én azt már össze tudnám szedni. Nem úgy volt, hogy egy évig ez volt a műsorunk. Hanem egyszer-kétszer lejátszottuk, oszt vége.

- Ki rendezte a darabokat?

- Hát, én.

- Kik voltak akkor a színész társak? Néhány nevet említsen!

- **Össze-vissza.** Olyan nem volt, hogy kezdődött nem tudom én melyik esztendőben és folyamatosan jött volna egymás után ugyanaz a személy velem együtt. Én maradtam, a többi meg ment ide-oda. Olyanok voltak, akiknek nem is az volt a hivatásuk, szakmájuk, hogy úgy mondjam.

- **A színdarabokat a kultúrban játszották?**
- Ott is, meg az iskolában is. A kastélykert udvarában is.

- **Az előtt hol lakott Ernő bácsi, mielőtt a kastélyba költözött?**
- A kaszinóiskolában. Akkor már iskola volt. Először csak két tanterem, azután mikor Lakóék kiköltöztek, csináltak egy harmadik termet. Olyan nagyok voltak, hogy hetven gyerek volt egy osztályban.

- **Hogy lehetett annyi gyereket rendszerben tartani?**
- Hát, akkor még volt vessző. Másképp nem is lehetett volna azt a sok vad gyereket.

- **Gondolja most szelidebbek?**
- Szelidebbek természetesen, de engedelmességre gazemberebbek, mint azok a régiak voltak. Azok nagyon engedelmes gyerekek voltak. Nekem legalábbis engedelmeskedtek. Igaz, hogy néha meg is nadrágoztam őket.

- **De nem sűrűn, - jegyzi meg Erzsike néni.**
- Nem kellett sűrűn, mert elég volt egy nadrágozás, többet nem kíváncsított arra, hogy lehajlítsa az ember és fűzfavesszővel elfenekelje. Érdekes volt azért. Aztán fogta a fenekét, oszt szaladt a helyire, mikor már megkapta az adagot. - mondja Ernő bácsi jóindulatú nevetéssel.

- **Mennyi volt az adag?**
- Őt-hat vessző, de az a kérdés, hogy milyen volt az illető. Ha csak olyan szelid rossz volt, akkor kevesebbet kapott, meg gyengét. De akadt olyan is, akinek oda kellett húzni, hogy meggondolja a dögöt, máskor mit csináljon. Hahaha.

- **Egyébként ezt az iskolát miért hívták kaszinónak? - kérdezem.**
- Azért hívták kaszinónak, mert a báró vagyona mikor még egyben volt, több mezője volt, mezőgazdasági tisztjei, meg ilyen intelligensebb emberek, akik a bárónál dolgoztak. Azoknak volt az az épület a kaszinójuk előtt. Szórakozóhelyük volt. Kártyáztak, ittak-ettek, táncoltak, rendeztek maguknak mulatsígot.

- **Úgy hallottam, hogy Ernő bácsi zenélt is valamilyen hangszeren.**
- Hegedlőn (igazából brácsán), orgonán.

- **Ha jól tudom, zenekarnak is volt tagja.**
- Voltam, de nem voltam én annyira képesített.

- **Táncmulatságokban húzták a talpalávalót a kultúrházban?**

- **Igen, de nemcsak csárdást. Hanem akkoriban kezdtek divatba jönni ezek a különleges táncok. Mondták, hogy ezt meg azt, mi meg csak muzsikáltuk.**

- **Volt valami kedvenc nótája, amit különösen szívesen húzott?**
- Sok volt, mert nagyon szerettem muzsikálni.

- **Tán még el is tudja énekelni?**
- Különösen a magyar nótákat, meg a csárdást szerettem.

- **Melyik a kedvence?**
- Gyere velem akáclombos falumba...

- **Nem tudná énekelni? - kérleli Erzsike néni. - Segítek is. - biztatja.**
- Nem kell nekem segíteni. - vágja rá büszkén. ereje teljében Ernő bácsi. - Hát én kántor voltam.

- **Na, akkor halljuk!**
- Ááá! Azt mondják majd, a vén bolond.

- **Mi is szeretünk és szoktunk énekelni. Akár magunkban is.**
- Én is. Most is énekelek, danolok otthon. Énekelem nem ének, hanem danolás, nóta.

Erzsike néni dudorászni kezdi Ernő bácsi nótáját (Gyere velem akáclombos falumba...). majd így szól:

- **Nem tudom a folytatást!**
- Nem tudja? ... Odavárta! ölelő két karomban, (Innenről már énekelve folytatja Ernő bácsi.) Rózsavél! lesz a párnád, édesanyád gondol majd rád. Lábad nyomán kinyílik a virág is.

- **Hát ez nagyon szép volt. - állapítjuk meg közösen.**
- Én nekem egész nap eszembe jár a nóta - mondja lelkesülten Ernő bácsi.

- **Ha megyek végig az utcán, akkor is danolok, ha nem is hangosan, mert az agyamban nóta megy.**

- **Úgy szép az élet.**
- Úgy bizony. Nótázva. ...

- **Mire emlékszik legszívesebben? - kérdezi Erzsike néni.**
- Arra, hogy már elmúlt.

- **Miért, nem volt jó?**
- Nagy fáradtság volt az. De jó volt, mert engemet dobáltak ide-oda, úgy szerettek. Mondhatom, hogy szerettek.

- **Így volt. - bólogat Erzsike néni. s hozzáteszi: - Ernő bácsi volt talán az egyetlen pedagógus, aki kijárt diákjai szüleihez.**
- Hát más is járt ki, mert családlátogatás volt. Csak volt, aki hivatalból csinálta, volt, aki meg saját ambíciójából, mint én. Mert, ha valamelyik gyereknél különösebbet láttam - mindegy, hogy mit -, annak a szüleihez elmentem látogatónak meg tudakolni, hogy mi okozta a változást.

- **Emlékszem Ernő bácsi technika óráira. - mondja Erzsike néni.**
- Azt csak én csináltam egyedül.

- **Palántáltunk, meg minden hasznos munkát végeztünk.**

- **De azért szívesen emlékezik vissza Ernő bácsi a régi időkre?**
- Hogyne emlékeznék szívesen, mikor engem kerestek mindenért. Éz vagy az, hogy legyen, mint legyen.

- **Ha elromlott valami, szaladjatok Ernő bácsiért. - gondol vissza Erzsike néni.**
- Csak akkor még nem Ernő bácsi voltam, hanem tanító úr.

- **Már gyermekkorában is megmutakozott, hogy ügyes kezei vannak?**
- Igen, én ezermester voltam. Mindent csináltam, a biciklijavitástól a zongorahangolásig. - nevet fel. - Azt is csináltam Lakóéknál. Mert Lakó Kató zongoraművész volt. Babuval meg egy iskolában tanítottunk.

- **Ki volt akkor az iskolaigazgató?**
- Várjunk csak ... most majdnem kimondtam a nevét az igazgató úrnak. Gyermektelen család volt, a felesége fiatalasszonyként nyugdíjba ment. Ali. Pock Ali. "P-o-c-k" Ali úgy írtuk.

- **Hogy is hívták a feleségét?**
- Ááá. Még én is elfelejttem, pedig de tudtam. Az volt a rajztanárnő.

- **Manci néni. Ernő bácsi, hol lakik most? - kérdezi Erzsike néni.**
- Én azt sem tudom hol lakom.

- **Ne mondja már!**
- Komolyan mondom.

- **Régen még lejárt, és megnézte a táblát, hogy hol lakik.**
- Elfelejtettem. Sok mindent elfelejték.

- **Arra emlékszik-e, hogy kapott egy kítüntetést a községtől néhány éve?**
- veszem át a szót ismét.

- **Az csak olyan utólagos volt. Nem voltam meggyőződve, hogy megérdemlem-e vagy sem. Mert én nem tartottam magam olyannak, hogy azt kítüntessék.**

- **Nem is magának, hanem másoknak kell azt magáról tartani. - szól közbe Erzsike néni. - Mert ezek szerint úgy történt, hogy mások számontartották. Meglepetésként érte?**
- Hát én tudtam, hogy mi vagyok. Csak azt nem tudtam, hogy azt ki kell tüntetni.

Mindannyian nevetünk, hiszen az őszinte alázatba egy kis humor vegyül.

- **Azt csináltam, ami miatt kítüntettek. - folytatja Ernő bácsi. - Foglalkoztam a gyerekekkel, nemcsak az órán, hanem órán kívül is. Az utcán, ahol találkoztunk, ott foglalkoztam velük. Szerettek is nagyon.**

- **Ma már ez is ritkaság. - mondom.**
- Minden elmúlik egyszer.

- **A kántorkodást is abbahagyta.**
- Sose hagytam abba a kántorkodást. Mert ahányszor megkértek, hogy menjek, annyiszor mentem. A nép azt szerette, mikor az öreg Chikán muzsikál.

- Közeleg a Karácsony. Emlékszik Ernő bácsi valami karácsonyi énekekre?

- Krisztus Jézus született, örvendeztünk, neki örömeiket énekeljünk. - mondja a szöveget.

- Csordapásztorok... - javasolja Erzsike néni következő énekként.

- Mikor Betlehembe (innenről énekelve folytatja) csordát őriztek éjjel a mezőbe. La, la, la, la, la ...

- ...jövénnek melléjük - segítünk be az énekebe

- Mivel telik meg a szívéük? - kérdezi Ernő bácsi.

- Nagy félelemmel telik meg a szívéük. ... Arra visszaméltoskodik Ernő bácsi, mikor nyugdíjba ment? Milyen érzés volt lezárni a tanári pályát?

- Nem volt olyan, hogy most összegyűjtünk és nyugdíjba megyek. Csak úgy mentem nyugdíjba, mint aki az utcán megy, oszt elesik. Vége.

- Azért eltelt egy kis idő 1902 óta. Hány év telt el Ernő bácsi?

- Tudja a fene! Én nem számoltam.

- Mennyit írunk most?

- '96-ot. Ugye?

- Nem.

- Hát mennyit?

- Mindjárt a következő évezredbe lépünk. Jövőre lesz 2000. Gondolta volna?

- Nem. Igaz, hogy nem is gondolkodtam rajta.

- Szereti Turát Ernő bácsi? - teszi fel az újabb kérdést.

- Miért ne szeretném, mikor ez tartott, ez adott emmi.

- Ernő bácsi vallásos?

- Persze, hogy az. Kántor vagyok. Végzettségem is van kántorságra

Mosolyogva hallgatjuk, hiszen beszélgetésünk elején emlékezetében meg "csak" a tanítóságot tudta felidezni.

- Na meg gondolhatja. - folytatja Ernő bácsi - az apám is kántor volt.

- Itt az otthonban, hogy telnek a napok?

- Nekem elmennék. Semmi hiányosságom nincsen. Emi-um ahhoz eleget. Szabadon megyek szórakozni, meg ahová tetszik.

- Szórakozni is tetszik?

- Hát persze. Az is szórakozás, ha az ember végigmegy az utcán. Nem?

- De igen. És közben danol magában.

- Nem járok kocsmába, nem járok különösebb tömörülésbe, de megvagyok. - mondja szerényen.

- Közeleg a karácsony? Várja már?

- Én már nem várom annyira, mert nekem nem hoz ajándékot.

- Na ne legyen olyan biztos abban! Mit szeretne Ernő bácsi?

- Semmi különösebb kívánságom nincs. ... Mit mondjak már hirtelen? ... Hozzá vagyok szokva, hogy amire én vágyok, azt csináljan is meg. Mert sok mindent csi-

náltam: asztalos voltam, lakatos voltam, cipész, meg tudja az Isten, mi minden. Úgyes foglalkozási ember voltam. Egy időben otthon cipészműhelyem is volt. Szerettem sok mindent csinálni.

- Egy kis meglepetésnek csak örülne?

- Ki nem örülne? Hát az hülye. Az nem is ember, aki nem tud örülni! Már csak azzal, hogy megszeltelek és a Jézuska hozott nekem ... mit mondják, valami egyszerű dolgot ...

- Egy üveg bort. - mondja Erzsike néni.

- Azt nem nagyon kívánom. Nem vagyok ivós, evős vagyok. Örülök, ha csinálnak valamit és azt mondják, viszek az öregnek egy tannyal.

- Mit szeret enni? Süteményeket? Édességet?

- Hahaj! Az a legjobb a világon! Nagyon szeretem a kalácsot, de nekem már nincs módomban, hogy süssenek.

- Itt nem szokott kapni? - kérdezi Erzsike néni.

- Dehogynem. De nekem már nem sütnék kalácsot.

- Mondjuk úgy, hogy magának is süttették.

- Hát, amit nekem hoznak belőle, azt nekem süttették - neveti el magát - ... ljjaj!

- Hány év ez akkor 1902-től?

- 97.

- De el is múlt október 27-én. Beleléptünk a 98.-ba.

- Elég öreg vagyok ma.

- Ernő bácsi szeretné megérni a 100-at?

- Nekem ilyen kívánságom nincsenek. Ha az egészségem valamilyen meg nem rontom, akkor még megélhetem a 100-at. Mert én egészséges vagyok. Nincs semmi bajom.

- Hogyan vigyáz magára?

- Például nem iszom. Azelőtt sokat dolgoztam, mert énnekem mindig volt földem, amit művelni kellett. Persze nem olyan sok, egy keveske, hogy kapálni meg kaszálni kelljen.

- Hallott róla Ernő bácsi, hogy idén az árvíz miatt a termés java odaveszett?

- Hallottam róla, csak nekem nem volt újság, mert én Tisza-parti gyerek vagyok. Bizony ott is elvitte a víz a határ felét. Mert a Tisza valamikor ott nagyot kanyarodott és hatalmas ártér volt. Most, hogy a Tiszát kiegyenesítették, megszűnt ártérnek lenni.

- Én azért kívánom magának Ernő bácsi, hogy élje meg a 100. esztendőt is!

- Éntítem megélhetem. - mondja nevetve.

- Csak az Isten is úgy akarja!

- Egészségem van. Nekem egyáltalán semmi bajom nincs. De egy van, kihullott a fogam. De azért enni szeretek. ... Én ugyan megfőzök mindent.

- De most nincs szüksége rá. - teszi hozzá Erzsike néni.

- Szükségem volna rá, csak nem telik.

- Mire nem telik?

- Arra, hogy saját magammak főzzek.

- Mert már nem lát, azért Ernő bácsi. - mondja Erzsike néni kicsit visszafogottan.

- Az is van benne. Hát, kiöregedtem én már mindenből.

- A szerelemből is? - kérdez vissza Erzsike néni.

- Nedd! Ilyen kinyes dolgokat kérdezn! - nevet harsogva.

- Az a legszebb dolog. Nem? - feleli Erzsike néni.

- Amíg van, addig a legszebb dolog két embernek olyan viszonyban lenni, mint egy asszony az urával van, az nagy rutkaság. Nekem jó volt. Sajnos, nem sokáig tartott. Mert még egy öreg-asszonnyal most is jobb volna együtt élni, mint így magammal.

- Mondom én, hogy a szerelem az sokat javít az életben.

- Biz'a.

- Mindegy az, hogy milyen korban van.

- Teljesen mindegy. Sőt huggyek el nekem, hogy ismerék egy pár olyan öreg házaspárt, akiknél a szerelem, az igazi szerelem.

- Jó rá visszaemlékezni, igaz?

- Jó biz'a.

- Emlékezzen még legalább a 100. születésnapjáig! Még három év Ernő bácsi.

- Olyan öreg vagyok már? Jó megöregedtem. Oszti egészséges vagyok, mint a makk. Nekem se az, hogy vigyázzak valamelyik étellel, mert, ha megiszem, akkor baj lesz. Nekem mindegy! Csak jó legyen.

- Ezért hálát is adhat.

- Én hálát is adok az Istennek. És még azért, hogy ilyen körülmények közé kerültem, mint amilyen között vagyok, mert többen gondoskodnak itt rólam, mintha családos ember volnék.

- Ezek a sok szép, fiatal nővérek mind itt ugra-bugrálnak maga körül. Igaz? - lelkesedik Erzsike néni.

- Igen. Mind rajtam ugral.

Ezt hallva szinte egyszerre tör föl mindannyiunktól a nevetés.

- Így bizony. Bolondozni még szeretek. - nyugtázza Ernő bácsi.

- Addig nincs hiba.

- Addig nincs megbolondulva az ember, míg bolondozik.

- Elbúcsúznunk Ernő bácsi. Pihenjen egy kicsit!

- Nagyon köszönöm, hogy eljöttek beszélgetni. Legalább nem lestem magam elé. Addig is jól telt a nap. Még máskor is jó volna!

Seres Tünde

"Minden házhoz haza mentem..."

EGY GAZDAG ÉLET KILENC ÉVTIZEDBEN ELBESZÉLVE

Az ünnepek előtt ismét összelátkoztam Erdélyi Pista bácsival. A vele való találkozásaim életem felejthetetlen negyedőrái. Kedves mosolya, egyenes testtartása, szapora léptei egyáltalán nem azt a gondolatot sugallják, hogy egy kilencven éves, kiábrándult emberrel állok szemben. Minden találkozásunknál kapok valamit tőle: egy-egy szép emléket vagy egy-egy jó ötletet. Most éppen azzal diekszekem el, hogy az utóbbi évek-ben sokat kerékpározok, és talán ennek köszönhetem megszabadulásomat 15-20 fölösleges kilótól. Pista bácsi mosolyogva fogadja az újságot, majd azonnal javasolja, hogy ha az időjárás engedi, tervezzek magamnak egy hosszabb kerékpártúrát a Mátrába.

- *En annak idején többször összekerekkeztem a Mátra-vidéket* - mondja, majd részletesen ismerteti, hogyan lehet megközelíteni kerékpárral a Galva-tetőt. Kekest, és merre érdemes haza indulni, hogy minél több szépséget tudjunk megismerni. Gondolom, az idősebbeknek nem kell bemutatni Erdélyi Pista bácsit, bár ők annak idején csak úgy ismerték őt: a **POSTÁS PISTA**.

Hányszor vártunk rá a kiskapuban, és amikor a sarkon befordult, már csak egyre tudtunk gondolni: jön-e válasz arra a szépen megfogalmazott levélre, amelyet annak küldtünk, aki a legfontosabb volt számunkra akkoriban. De ő hozta meg a jó hírt arról is, hogy sikeres volt-e a felvételi vizsgánk, nyertünk-e valamit az újsághoz beküldött rejtvenyeken.

Sajnos több mint negyedszázada már nem tőle kapjuk ezeket az örömkeltő küldeményeket, hiszen azóta nyugdíjasként eleveníti fel szolgálatának emlékeit.

Már 90 éves, de néha még most is kerékpárra száll. Nem vesz ugyan nyakába hatalmas postástáskát, mint annak idején, legfeljebb egy kis reklámszatyrot visz a bevásárláshoz, vagy éppen imakönyvet, amikor a templomba igyekszik.

Most is bevásárolni jött, így próbál segíteni a családjának az előkészületekben. Mikor az ünnepi jókívánságok után elbúcsúznak egymástól, eszembe jut egy korábbi, kissé hosszabb beszélgetésünk. Ezt most azért szeretném felidézni, hogy azok is megismerjék Pista bácsit, akik még nem hallottak róla.

Hivatását több, mint 6 évtizeddel ezelőtt kezdte, amikor is az ötödik gimnáziumi osztály elvégzése után szülei már nem bírták vállalni a további osztályok elvégzését. Ez idő tájt sem volt könnyű elhelyezkedni, ezért nagy boldogságot jelentett a négy fiúgyermekes családnak, hogy az egyik megüresedett kézbesítői állást István tölthette be.

- *Akkoriban két kézbesítő volt a faluban* - mondja Pista bácsi -, *de hozzánk tartozott Zsámbok és Dány község is. Burgics Béla akkori postamester előbb csak szállító alkalmazottként fogadott fel, de hamarosan megkaptam vegleges kinevezésemet.*

A napok általában úgy kezdődtek, hogy reggel lovaskocsival hajtottam ki az állomásra, és avattam a "nyolctizenkettessel" érkező postát, majd avattam az illetékes zsákokat Zsámbokra és Dányba. Ezután kerülhetett csak sor a helyi kézbesítésre. Mindig attól féltem, hogy a penzészsákokat el tudom-e szállítani, ezért az ülés alá helyeztem azokat. Este aztán háromnegyed nyolckor vitte a vonat az itthon összegyűjtött küldeményeket.

Amikor azt kérdeztem tőle, hogyan emlékszik vissza a világháborús évekre, a mosoly eltűnt az arcáról, és elmondta, az volt életének legszörnyűbb időszaka. Pedig nem hívtak be katonának, de azon levelek kézbesítése, amelyek akkor érkeztek a frontról, talán nagyobb megpróbáltatás volt, mint hadi szolgálatot teljesíteni.

- *Emlékszem* - mondja Pista bácsi -, *amikor az első szomorú küldemény megerkezett, amelyet Dusa Rozinak kellett átadnom. Rögtön észrevettem, hogy ez nem a férjétől érkezett, mert nem az ő írása volt. Többször is végigszéltam az Iskola soron, míg végül is be mertem menni a kiskapui. Beszéltem én mindenről, csak a levelet nem tudtam átadni sehogyan sem jó idejig. Végül aztán csak meg kellett tenni. Nagyon gyorsan távoztam, de a feleség sírása még jó ideig elkísért. Később még hany ilyen üzenetet kellett átadnom!* Aztán gyermekeiről beszélt a nyugalmazott kézbesítő. A négy fiúgyermek közül három postás lett!

- *Nagyon szeretik a hivatásukat* - mondta büszkén az apa -, *és úgy gondolom, hogy őket is úgy szeretik a postai szolgáltatásokat igénybe vevők, mint annak idején engem. Arra tanítottam őket, hogy egy csomag negro vagy keksz mindig legyen a zsebükből, mert a kicsi gyermekek ezt elvárják a postás bácsitól.*

Postás Pista azóta sem vált meg a kerékpártól. Vasárnaponként azonban már nem tervez 70-80 kilométeres mátrai - úgynevezett "pihentető" - túrákat, csak az üzletbe vagy a templomba kerekedik el 90 évesen is.

Takács Pál

Egykor Turán tanított

RÁCZ PÉTERT

"KÖZÖSSÉGÉRT" DÍJJAL TÜNTETTÉK KI

A telefonban közvetlen, barátságos a hangja, noha nem ismerjük még egymást. Különösebb kérés nélkül rááll a beszélgetésre. Az interjú időpontjának kijelölésében legfeljebb két unokájának ottléte okozhatna némi fejtörést, de szerencsére a nagymama leveszi válláról ezt a "terhet". Rácz Péterrel, aki 1949-től 1963-ig tanított Turán, hatvani otthonában találkoztunk.

FOTÓ: Tóth Anna

- Péter bácsit december 20-án magas rangú elismeréssel tüntették ki, melynek "Közösségért" az elnevezése. Olyan ember kaphatja meg ezt a díjat, aki élete során, a munkájában kiemelten fontosnak tartja a kisebbségek, a leszakadt rétegek felemelését. A "Turáért Emlékérem" után újabb bizonyítéka ez annak, hogy még ennyi év távlatából sem évül el az érdem, hogy sokan jó szívvvel emlékeznek Önre?

- Az életünk minden területén - mind a javak megteremtésében, mind a tanításban, nevelésben - a minél igényesebb, pontosabb szakmai munka végzése egyrészt feladatot ró arra, aki ezt nem csak letöltendő kötelességnek, hanem szolgáltnak, hivatásnak tekinti, másrészt problémákat, kérdéseket vet fel. Amikor Turára kerültem, a Rákosi érában csak "új magyar útként" emlegetett cigányság áthelyezése folyt a Zsámboki úti volt homokbánya területére. Rettenetes körülmények között éltek, ami természetesen kihatott a gyerekek iskolai viszonyaira, viselkedésére is. Látván a helyzetet, úgy éreztem, kell valaki, aki foglalkozik velük és mindazokkal, akik társaik életszínvonalá alól, a perifériáról kénytelenek indulni. Így jött létre az első cigány osztály.

- Ami nyilván hasznos volt, mégis, nem fordult-e elő olyan vélekedés, miszerint ez esetleg csak újabb megkülönböztetést jelent?

- Ila volt is ilyen, nem foglalkoztam vele. Hogy jó úton járunk, mutatta a befektetett munka lassan-lassan megtérülő gyümölcse. Nem egy "roma-elit" kinevelése volt a cél, hanem ezen rétegek elfogadottá tétele társaik, nevelők számára. A tanórákon kívül művészeti oktatás folyt a foglalkozásokon, a zenét, táncot szerettettük meg a gyerekekkel, a sakkedzői képzésemet is kamatoztattam, pallérozhatták az elméjüket. Ugyanakkor nem akartam "magyarosítani" sem őket, hiszen származásuk, gyökereik folytán más hagyományokkal, kultúrával, szokásokkal, viselkedéssel rendelkeznek. A cigány ember gyakran a szívével gondolkodik, a felnőttek is alapvetően érzelmi beállítottságúak. A jászberényi tanítóképzőben azt tanultam, hogy egy közösséget ún. szociometriai felmérés után lehet összekovácsolni. Megfigyeltem a gyerekek osztályon belül hamar kialakuló hierarchiáját - ki az, aki valamiben jobb a társainál, ki az, aki visszahúzódó, kié az irányító szerep stb. - és ez alapján viszonyultam én is hozzájuk. Aki nem teljesen érdemelte még ki, de láthatóan nagyon igényezett valamiben, dicsértem, jutalmaztam, aki pedig már "páholyan" érezte magát, attól még többet követeltem. A tanításukon kívül az életkörülményeik javításával is törődni kellett, hiszen jött a tél, nem volt cipőjük, ruhájuk. Még év elején levelet írtam a Vöröskeresztnek, segítséget kértem. Emlékszem, egy szombati napra ígérték érkezésüket, de hiába vártuk őket sokáig kis köszöntő műsorról is, nem jöttek. Már hazafelé indultunk, amikor az utcasarkon befordult az autó. Melegítőket, cipőket hoztak, jutott mindenkinek. Olyan lett az egész osztály, mintha egyenruhát viselnének. Később elmentem a Gyalgamenti Termelőszövetkezethez. Tíz liter tejet, két kenyert szállítottak onnantól kezdve minden nap tízóráira. De nem kértem ingyen. Megbeszéltem a cigány szülőkkel, hogy a következő évi horsótermés árából visszafizetik. Persze nem tudhattam, hogy teljesítik-e a kérésemet, ezért kértem Takács Pált, aki úttörővezető volt abban az időben, hogy az úttörőcsapat álljon helyt anyagi téren abban az esetben, ha a szülők cserben hagynának. Nem volt rá szükség. Év végén aztán mindenki leviszázott. A következő tanévben kerültek koedukált osztályba a többiekkel, de akinél szükségét láttam, azzal továbbra is külön foglalkoztam.

- Hogyan sikerült elfogadtatnia, majd megszerettetnie magát ezekkel a - gondolom - sok esetben "problémás" gyerekekkel?

- Talán a legfontosabb az volt, amikor hegedűt vettem a kezembe. Tizenhárom évig jártam zeneiskolába, a tanítóképző után Egerben is tanultam ének-zene szakon. Hétfőgőz után a szülőkkel együtt jártuk a lakodalmakat, muzsikáltunk. Nem volt elvetendő a hegedűvel foglalkozni, hiszen klasszikus zenét is tanulhattunk. De azt a roma ízt, hangsúlyt a népzene nek csak a romák tudják megadni. Bámultam őket, amikor csak papír, ceruza volt a kezemben, leköttáztam a dalokat. Látták, hogy tényleg érdekel a kultúrájuk, sok időt töltök velük, ezért elfogadtak, illetve befogadtak. Én vallom, hogy aki ép testtel-lélekkel jön a világra, bármilyen "felekezeti" legyen is, egyenlő eséllyel induljon az életnek. De ezért tenni is kell.

- Ez humánus gondolat volt Péter bácsi részéről. Viszont az álm megvalósulásához intézményi, tárgyi, emberi töke is kell, amire alapozni lehet. Milyen fogadtatásra talált ez az akkori politikai, iskolai vezetőkben?

- Őszintén megmondom, hogy jobbról is, balról is láttam a biztatást. Tura azonban nagy település, jó néhány gazdag család lakta már akkoriban is, akiknek az érdekei nem mindig estek egybe. A helyi viszonyok gyakran megragadtak a káderezés, "zsebhévágás" szintjén. Én tiszta lelkiismerettel állíthatom, hogy soha nem álltam be a sorba, ellentétben a faluvezetés és a tantestület némely tagjával, vezetőjével. Volt, aki ezt kibírta, volt, akit emésztett. Egyik barátom és kollégám - aki Jászberényben fölöttem járt három évvel - egészsége erre ment rá. Meggyőződésem, hogy korai halálában is közvetett módon közrejátszott, de erről inkább ne beszéljünk.

Péter bácsi ekkor régi fényképeket, újságcikkeket vesz elő. A gondos tárolás ellenére is kissé már megsárgult képekről és oldalakról visszaköszön a múlt, mindaz, amiről eddig beszélgettünk. Olyan nevek és arcok jelennek meg évtizedekkel korábbról, akiket Önök is jól ismernek. A Kovács László vezette turai népi zenekar ("az első autója Turán neki volt!"). Chikán Ernő bácsi (a "lángész és polihisztor"). Dr. Rásonyi Miklós egykori iskolaigazgató és mások.

- A régi zenésztársakat nézve jut eszembe: nem jönnek össze néha egy kis házi muzsikálásra azokkal, akik még köztünk vannak?

- Hát, nem nagyon. Majd az unokáimmal.

- Mi volt az oka, hogy 14 év után Hatvanba költözték?

- A feleségem féltett. Az akkori igazgató elkerült Turáról, de sokan maradtak az ő környezetéből, még járási szinten is. Amikor óralátogatásra került a sor, hirtelen semmi nem volt jó abból, amit csináltam. Olyanok kezdtek el magázni, akikkel valamikor pertuban voltam. Összepakoltunk, és elindultunk Hatvannak. Azóta itt élünk.

- A feleségével hogyan ismerkedtek össze?

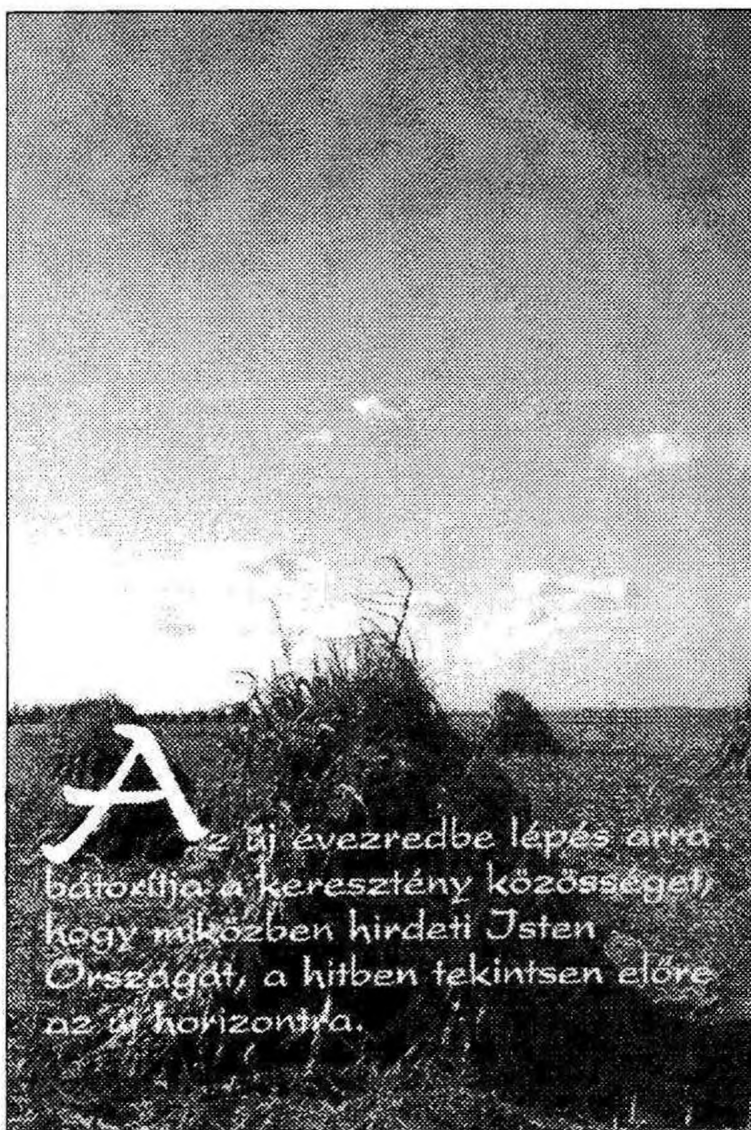
- Pesten a minisztériumban pillantottam meg először. Mondtam magamban: "szőke is, kék szemű is, magas homlokú is, Péter, ha ez a koesi fölvesz, szállj föl rá!" Később derült ki, hogy ő is pedagógus. Ha még egyszer fiatal lány lenne, és újra ott állna előttem, csak őt venném el.

- Jó egészséget, hosszú életet kívánunk Péter bácsinak és családjának!

Tordai László

"A Magyarországi Cigányokért Közalapítvány
1999. december 8-i határozata alapján
a kuratórium elismerve és megköszönve
tevékenységét és közéleti munkáját
a Magyarországi Cigányokért Közalapítvány
1999. évi díját adományozza
RÁCZ PÉTER részére."

BOLDOG ÚJ ÉVET!

1999-es év utolsó óráját nemcsak mi töltöttük a templomban, Istennek hálát adva, és az elmúlt évek bűneiért bocsánatát kérve. Nemcsak mi vártunk virrasztva, imádságban az új év, a 2000-es év első óráját, hogy Isten áldását kérjük magunkra, családjainkra, községünkre, magyar hazánkra. A Szentatya is boldog új évet kívánt Szilveszter éjszakáján a Szent Péter Bazilika előtt virrasztó több, mint 130.000 fiatalnak, és az egész egyháznak, világnak. Szavaiból idézzünk:

"A történelem órája fontos időt jelez: ebben a pillanathban kezdődik a kétezredik év, amely bevezet bennünket az új évezredbe." - mondta II. János Pál pápa dolgozószobájának ablakából, pontban éjfélkor.

"A hívek számára ez a Nagy Jubileum éve. Miközben átlépjük az új év küszöbét, szeretnék kopogtatni házaitek ajtaján, hogy mindenkinek személyesen vigyem el jókívánságaimat. Boldog Új évet mindnyájatoknak, abban a fényben, amely Betlehemből sugárzik az egész világ-mindenségre! Békében gazdag évet kívánok nektek, Krisztusnak angyalok hirdette békéjét! Derűs és boldog új évet kívánok nektek! Kisérjen benneteket annak biztos tudata, hogy Isten szeret benneteket! Ő irányítja a népek és nemzetek bizonytalan és tétova lépteit a hiteles reménység jövője felé. Tőle kérem, hogy áldja meg az ünnep és a jókívánságok ezen pillanatát, azért, hogy legyen ígéretes kezdete az örömben és békében gazdag új ezredévnek. Lépjünk be a kétezres évbe, a Megtestesülés titkára figyelő tekintettel." (Magyar Kurir, 2000. január 3.)

Az új évezredbe lépés arra bátorítja a keresztény közösséget, hogy miközben hirdeti Isten Országát, a hitben tekintsen előre az új horizontra.

A Magyar Jubileumi év kezdetén a Püspöki Kar közös szentmiséjén Seregély István egri érsek, a püspöki Konferencia elnöke hálát adott Istennek az 1000 esztendőért. Kiemelte:

"Államalapító királyunk, Szent István az időtálló, szilárd krisztusi alapokra helyezte a magyar jövőt. Népét Krisztus népének életrevaló közösségébe vezette, és döntése helyesnek bizonyult. Kis népek könnyen lettek a gazdag és hatalmas államok, birodalmak játékszerei, de van egy közösség, Jézus Krisztus evangéliumának közössége, amelyben megtanulhatja mindenki, hogy valamennyien testvérek vagyunk. Ezer éven keresztül ragaszkodtunk a kereszténységhez, maradjunk meg továbbra is ebben a közösségben, hogy boldog jövőnk lehessen. Az egyház által hirdetett értékekre a jövőben is hátran építhetünk

Szent István nem talált emberi megoldást a felmerülő problémákra, s ezért halálos ágyán olyat tett, amit előtte soha még uralkodó: Jézus Krisztus Anyjára, a Boldogságos Szűz Máriára bízta az országot, a magyar népet.

Lehet, hogy Szűz Mária kopottas unokái vagyunk, de ragaszkodjunk hozzá, Szent István szellemében. A jelen magyarjai merjék vállalni az ezer éve alapított alapot, az egyház népéhez való tartozást, mert ebből élet fakad a jövőndő magvarsága számára is."

AZ ELMÚLT ÉVEK JANUÁRJÁBAN TÖRTÉNT:

Jegvestanfolyamot tartunk január 9-én, 23-án, február 13-án és 27-én.

Mióta is?

1984. januárjában volt a hatvani esperesi kerület rendezésében első alkalommal MÁRIABESNYÖN jegyes lelkinap.

1984. januárja óta van Turán minden hónap utolsó vasárnapján, szentmise keretében ünnepélyes keresztelés.

1985. január 6-án az újhatvani fiatalok előadásában élvezhettük a "Kis Herceg" c. darabot.

1833. január 8-tól volt Turán plébános az a Jankovich Mihály, aki elkezdte írni a Plébánia Történetét (Historia Domuszt). A Váci Székesegyház káplánja volt előzőleg, innen pedig 1854-ben Kecskemétre ment plébánosnak, ahol a rákövetkező évben kolerában meghalt.

Úgy látszik a turai bor nem ízlett a kapitánynak?

1701. január 16-án, Carolus Minus kapitány Hévizen halt meg. Éjjel a tisztek számára a bíró TURÁRÓL BORT hozatott azonnal. De az nem nyerte meg a tisztek tetszését. Rógtön menni kellett borért Hatvanba egy parasztnak, egy német katona kíséretében.

1781. január 19-ig volt itt plébános HORTHY SÁNDOR, tb. székesegyházi kanatok 1760-tól. Innen Kecskemétre helyeztetett. Az ő ajándéka volt a templom 4 mázsás. Szent Sebestyénről nevezett harangja.

1781. január 20-án nyerte el a turai plébániát FARKASDY JÁNOS, nagykáta kerületi esperes. A régi plébániát romjaiból felépítette. Halála után "Buzgósága miatt emléket a turai hívek mindmáig (1850) tisztelik."

1710. január 22-én, a kuruc sereg szerencsétlenül végződő romhányi csatája után II. Rákóczi Ferenc vezérlő fejedelem főserege a Galga völgyébe vonult vissza, január 23-án a seregtörzssel átvonult Hévizre, ahol február 2-ig tartózkodott, innen továbbment Szentmártonkátára. - Rákóczi seregében 26 turai harcolt.

Időjárás rendkívülisége:

1998. január 10. Rendkívül enyhe a tél. MA + 13 fok.

1998. január 18-án ragyogó napsütés volt, a plébánia kertjében a hóvirág kinyílt, + 10 fok.

Bezzeg: 1987. január 12-én, rettenetes nagy hó (iskolában fele gyermek hiányzott, csak gyalog lehetett közlekedni, azon a napon temetés is volt) - 20 fok hidegben.

EGYHÁZKÖZSÉGÜNK ÉLETE SZÁMOKBAN 1999

KERESZTELÉSEK SZÁMA: 67 (35 fiú és 32 kislány)

ELSŐÁLDOZÓ VOLT: 75 iskolás gyermek és 3 felnőtt

SZENTÁLDOZÁSOK SZÁMA: kb. 58.000 volt

16 PÁR KÖTÖTT HÁZASSÁGOT TEMPLOMUNKBAN (34)

Ebből 8 volt vidéki, 16 turai kért kereszteleket vidéki esküvőhöz.

Így tudomásunk szerint ez évben: 24 turai fiatal kötött templomban házasságot. (1998-ban 66)

BETEGEK ELLÁTÁSA: 1498 esetben történt

A templomi szent kenet kiszolgáltatásban 244-en részesültek.

Az esztendő során betegek szentségét 379 betegnek adtuk fel.

A hatvani kórházban kb. 340 beteget, a Szoc. Otthonban kb. 420 öreget gyóntattunk - áldoztattunk.

Pl. Karácsonyra 115 turai idős gyónt és áldozott a faluban.

HALOTTAINK SZÁMA: 108 volt (1998-ban 103)

53 férfit, 55 nőt kísértünk utolsó útjára. Betegágyán szentgyónással-áldozással, betegek kenetével készült a jó Isten előtti számadásra 67 testvérünk. Mindnyájunknak komoly ítéés, hogy ez évben igen sok volt, pontosan 16 a teljesen váratlan, hirtelen haláleset vagy holtan talált illető. Figyelmeztet: *Legyetek készen, nem tudjátok a napot és az órát.* Legidősebb halottunk 97 éves volt, a legfiatalabb 7 évet élt, 7 testvérünk megérte a 90 évet, de 8-an még az 50 évet sem.

*Minden jóakarató turai lakosnak kívánom, hogy az új esztendőben is
őrizzen meg bennünket a jó Isten hűben, belé vetett bizalomban, egymás és Isten iránti szeretetben.*

JEGYES TANFOLYAM!!!

Január és február hónapban a 2. és 4. vasárnapon délután 3 órai kezdettel a Nagycsaládosok Országos Egyesülete tagjainak előadásával szeretnénk a jövő évi házasságra készülőköt készületükben segíteni.

Minden jövő évben házasságot kötni kívánót, de érdeklődő fiatalokat is hívunk és várunk a Plébánia tetőtéri nagy előadótermébe. Az előadás-sorozat 8 előadásból áll.

Lukács András
apát - plébános

Tényképes egyperces

NÉPVISELETI DIVATBEMUTATÓ BAGON

Valószínűleg augusztusban jelenik meg Nagy Jenőné Adventtől a bagi búcsúig című könyve, amely a bagi asszonyok templomi viseletét mutatja be. Hogy a jövődöbéli olvasók némi ízelítőt kapjanak a nagyszerű könyv anyagából, a karácsonyi ünnepek előtt a bagi művelődési ház színpadán előben mutatták be a nagy gonddal összegyűjtött anyagot. A manökéni teendőket a helyi nyugdíjas klub asszonyai vállalták unokáik "vendégszeplésével".

Az odaillo egyházi énekekkel is illusztrált divatbemutatón több mint 30 változatban ismerhettük meg a naptár szerinti ünnepek sokszínű öltözeteit.

A szerző-rendező megnyitójában utalt arra, hogy immár 50 esztendeje ismeretlenek az egyházi viselet igen változatos darabjai. Igaz, még ma is sokan hordják a népviseletet, de ezek már nem az ünnepeket jelképezik, csak olyan "gyönyvi-mennyi való" öltözetek. A bemutató arról győzte meg a zsűfólásig megtelt nagyterem nézőit, hogy "soha nincs egyformán öltözve a bagi asszony". Azt is megtudhattuk, hogy a serdülő nagylány első szoknyája a piros posztó volt. A bagi asszonyok és leányok viseletében a fejre való kendők, a "nyúlók" (blúzok), a szoknyák és kötények, a "beliner kendő", a magas szárú csizma, kiegészítve a kézi hímzésű zsebkendővel és "galárrissal" mind-mind bizonyítják a könyv írójának megállapításait.

Miközben megcsodálom a "selyemsikos nyuló" és a "csiesőszoknya" csodálatos összehatását, arra gondolok, talán Turán is lehete újra hasonló bemutatót tartani. Biztos vagyok benne, hogy sokan kíváncsiak lennének hagyománykincsünk e területen még fellelhető értékeire, azok megismertetésére, és ezáltal megőrzésére. Az általános iskolai honismereti szakkör néhány évvel ezelőtt már készített egy fényképes összeállítást, ami talán segítség lehetne e gondolat megvalósításában.

Fotó és szöveg: Takács Pál

iskolai hírek

December hónapban szaktanácsadók jártak az iskolában, akik a magyar nyelv és irodalom, idegen nyelv, ének-zene és az alsós fejlesztés témakörét "járták be". A szaktanácsadók (akik nem a régi szakfelügyelők utódai) órákat látogattak, majd eszmecsere-t folytattak a helyi szakemberekkel az adott terület problémáiról. Tanácsaik segíthetnek, hisz sok iskolában megfordulnak, bőséges tapasztalattal rendelkeznek.

A téli szünet előtti utolsó tanítási napon (december 22.) minden iskolaépületben volt betlehemezés és/vagy karácsonyi műsor. Az alsósokat Dolányi Anna ill. Tóth S. Péter csoportja kereste fel, köszönet érte! A felső tagozatosok karácsonyi műsora, amit Raksányi Ildikó és Tóth S. Péter rendezett, jó lelki előkészítés volt az ünnephez.

Az épület karácsonyi "öltöztetését" a gyerekek végezték Jenci Csabáné irányításával.

Korábban hírt adtunk arról, hogy az iskola 650.000 Ft-ot nyert pályázaton, amit egy többfunkciós salakpálya építésére fordít. (Köztársaság úti iskola) Az építkezés csak a téli időjárás miatt áll. Az adományozó Ifjúsági és Sportminisztérium (ISM) most némi fejtörést okoz a helyieknek, mivel csak utólag fizet. Szakembereink megoldják a problémát - meg-előlegezik az összeget - de közben sokat sóhajtanak: BÜROKRÁCIA, ÓH!

A közelmúltban Turán jártak a Köznevelési Minisztérium (KÖM) képviselői, akik biztatást adtak a helyi illetékeseknek, hogy új pályázatot nyújtsanak be iskolabővítéshez. Megnézték a fennálló helyzetet (Tabán úti épületek) és lehetőségeket (Közt. úti iskola melletti telek), majd a pályázat benyújtására inspirálták az Önkormányzat és az iskola vezetőit. Az új pályázat 2000. április 1-ig készül el. Reménykedjünk ezáltal a pozitív elbírálásban! Erdélyi Ágnes

Fotó: Mészáros Ferenc

Az 1999. december 23-án felállított községi karácsonyfa díszítésében általános iskolások is közreműködtek

MŰV. HÁZ ÉVZÁRÓ

A Turai Hírlapban rendszeresen olvashatták már a művelődési ház programajánlatait, esetenként részletesebb beszámolókat egy-egy kulturális eseményünkről. Viszont olyan fajta teljes körű áttekintést egy év munkájáról, amely az alábbiakban és soron következő számunkban is várható, nem igen. A ház berkein belül működő amatőr művészeti csoportok, klubok ill. azok vezetői, amatőr előadóművészek, tiszteletdíjasok kerülnek mikrofonvégre. 1999-es évük tartalmi és háttér munkájába kaphatnak bepillantást ill. rövid összefoglalót arról, megfogalmazva terveiket is az új évre nézve. Ezek ismerete számomra, mint intézményvezetőnek is nélkülözhetetlen, hogy sikeres működésükhöz a feltételeket, lehetőségeket, s a közönséget biztosítsam. Kapuink mindenki előtt nyitva állnak. Önt is várjuk, Téged is várunk szeretettel!

Seres Tünde - műv. ház vezető

Beszélgetés PECZE FERENCNÉVEL, a nyugdíjasklub elnökhelyettesével és LUKÁCS JÓZSEFNÉ klubtaggal

- Milyen események, fellépések, kirándulások voltak az 1999. évben?

- 1999. február 6-án farsangi háltunkra meghívtuk a pilisi és az áporikai nyugdíjasokat. Jól sikerült műsoros összejövetelt tartottunk. Április 16-án részt vettünk a Pest Megyei Nyugdíjasok Fóruma elnevezésű találkozón. A megyei és országos képviselőkkel párbeszédet tartottunk az időszéri kérdésekről az aszódi művelődési házban.

- Mik ezek az időszéri kérdések?

- A fiatalok heilleszkedése, elhelyezkedése a különböző munkahelyeken, nyugdíjakkal kapcsolatos kérdések, a fiatalok és a nyugdíjasok kapcsolata. Megállapításra került, hogy a fiatalok többségének teher a nyugdíjas, nem becsülik a nagyszülőket.

- A témák alapján adódik a kérdés, hogy fiatalok is részt vettek?

- Igen, de Turáról csak nyugdíjasok 20 fővel.

- A fórumnak lett konkrét eredménye?

- Nem. Azóta sem kaptunk újabb tájékoztatást. Meghallgattak bennünket ott. Ennyi. Úgy érezzük, hogy országos szinten, mondjuk ki, az állam is szívesen mellőz bennünket.

- Lépjünk azon túl, hogy az állam mennyire figyel vagy sem a nyugdíjasokra. Ehhez képest helyi viszonylatban - persze most csak a klubról beszélgetünk, nem az egyes nyugdíjasról -, az önkormányzat mennyire törődik a klubbal? Egész konkrétan: az 1999. évben mekkora anyagi támogatást kaptak a tagdíj mellé programjaik finanszírozásához?

- Támogatásnak vehetjük azt is, hogy kapunk ternet, fűtést, világítást, de ezen túl jelentősebb összeggel hozzájárultak kirándulásaink útiköltségéhez. Támogatták a farsangi háltunkat. A részletesen vezetett kimutatások alapján 1999-ben 146.556.- Ft-ot kaptunk a turai önkormányzattól.

- Elégedettek ezzel? Milyen elvárásaik vannak?

- Szerintem elégedettek lehetünk. A csoport nevében is köszönjük.

- Mennyi most az éves tagdíj?

- 400.- Ft. De most beszélgettünk az emelés lehetőségéről. Érzek a források még így is kevésnek bizonyulnak, így egy-egy kirándulás alkalmával bizonyos önköltség is van.

- A költségvetést tekintve előrehaladtunk, de kanyarodjunk vissza - az időrendet követve - a programokhoz.

- Május 18-án Májális volt "A béke jegyében" és megyei találkozó, koszorúzás, népviseleti bemutató, édesanyák köszön-

tése, Makovecz-iskola megtekintése Tápionszelen. Több klubbal is felvettük ott a kapcsolatot.

- Kiemelnének néhány olyan települést, melyekkel már évek óta rendszeres és intenzív az érintkezés?

- Szentendre volt az első, azután Áporka, Tápionszecső. Őket szeretnénk hívni a batyusbáltunkra. Pilissel is nagyon jó kapcsolatban vagyunk. Levelezünk a jászóikkal.

Az évzáró műsoron karácsonyi énekeket énekelt a klub működvelő népdalköre, Kuti Mihályné vezetésével

- Tehát az ország különböző pontjain működő klubokkal baráti viszonyban állnak.

- Július 5-én Nagymaroson az Idősek Nemzetközi Éve tiszteletére "Népek, nemzetiségek barátsága jegyében" Nyugdíjasklubok Országos Találkozóján vettünk részt. Megkoszorúztuk Kittenberger Kálmán szobrát. Nagyon szép, értékes napot töltöttünk el ott. Július 11-én Tápionszecsőn Falunapon voltunk. Sajnos, ezt eléggé elmosta az eső. Sokan nem is tudtak eljönni az időjárás miatt. Augusztus 7-én részt vettünk a Nyugdíjas Szövetség 10 éves jubileumán, amit Beregfürdön tartottak. Ezen a kiránduláson voltak a legjobban, mert sokan szeretnek fürdőzni. Mint ahogy itt is, általában minden nyugdíjas találkozón műsort is adunk. Szeptember 29-én a gödöllői klubnál voltunk vendégségben a Silver Clubban. Október 21-én színién Gödöllőn, az ottani klubvezető volt az idegenvezetőnk a máriabesnyői kegytemplomban, a gödöllői egyetemen és a Grassalkovich-kastélyban. Mert bizony a mi nyugdíjasaink közül sokan még nem igen voltak ilyen helyen. Az év utolsó összejövetele a Mikulás-délután volt, ahol minden klubtagunknak egy kis csomaggal kedveskedtünk.

- Ide kívánczik még a '99-es Kihívás napja, a Juniálison, az Idősek Világnapján és a műv. ház évzárón való fellépések.

- Emellett kétszer voltunk a Koostoló felvételén, amit Györiné szervezett. Egyszer voltunk Kovács Kati műsorán, ugyanez nekik köszönhetően.

- Említsük meg azt is, hogy mikor tartják rendszeres összejöveteleiket?

- Minden szerdán, délután 2 órakor. Kártyázunk, sakkozunk, beszélgetünk. De nagyon kevesen jövünk össze.

- Mit tehetnénk annak érdekében, hogy többen legyenek szerdánként? Gondolom, lehetne színesíteni az elfoglaltságokat a műv. házban, de amíg a körülmények ilyenek, megértem, hogy nehéz tervezni. Lerobbant a terem, szegényes a berendezés. Lehetne pedig gáztűzhelyt beállítani, sütnének-főznének a maguk örömeire vagy esetleg más rendezvényekre. De alig-alig látok itt kézimunkázni is asszonyokat. Valahogy minden korosztályra rátelepedett egyfajta elkényelmesedtség, még akkor is, ha egykor erről a dolgról ők maguk is másképp ítélték. Ez valami civilizációs betegség.

- A TV, a sorozatok odaragasztják őket is a képernyőhöz. Az idősök főként, ha messze laknak a művelődési háztól, nem szívesen mozdulnak ki, ill. maradnak el későig. Ilyenkor még korán sötétedik. De nem tudnánk igazán ideális időpontot találni. A legnagyobb probléma viszont, hogy a

"fiatal nyugdíjasok" nem jönnek. Idén 111-en, előző évben 140-en voltunk. Érthető módon a "fiatalabb idősök" még eljárnak valahova dolgozni a megélhetés érdekében. Pedig én - mondja Lukács Józsefné Panni néni - igazán sokat járok utána, hogy beszervezzem őket.

- Ez alatt azt kell érteni, hogy az idősöknek a napi betevőre kell a pénz?

- Nem. Inkább átadják a fiataloknak. Gyerekeiknek, unokáiknak. Nem tudom, így mi lesz velünk. Én is - mondja Pecze Ferencné Ilonka néni - 78 éves vagyok. Kúti Gabi bácsi a vezetőnk is betegeskedik. Sok-sok aktív házaspárunk betegség miatt morzsolódott le.

- Ennek ellenére azért vannak tervek a jövőre?

- Továbbra is szeretnénk kirándulni, utazgatni, klubokkal ismerkedni. De mindig vannak, akik a gyors szereplés és ebédelés után megtörlik a szájukat, és rohannának haza.

- Én is tudom, hogy egy közösségben ez mindig probléma.

- Mindent összevetve sokkal mozgalmasabb évet zártunk, mint az előző.

- Kívánom, hogy ez 2000-ben tovább folytatódjon!

Beszélgetés MACZKÓ MÁRIA művészeti vezetővel

- Emeld ki az 1999-es év legfontosabb szerepléseit, eredményeit!

- Mindenképpen meghatározó élmény számomra, hogy a 15 éves jubileumi koncertemen teljes erőbedobással és méltó helytállással ott voltunk a Turai Énekmondók Godóllón, március 20-án. Ezek után nagyon szépen szerepeltek a Pest Megyei Népművészeti Egyesület Gálaműsorán április 10-én. Majd május 22-én részt vettek a Csömöri Pünkösdi Lakodalmas Fesztiválon, május 29-én pedig a 30 éves Hévízgyörki Asszonykórus ünnepén. Ami viszont a legeslegfontosabb és a leginkább meghatározó az 1999-es évben, hogy június 6-án Égerben a KOTA (Kórusok és Zenekarok Országos Szövetsége) által megrendezett Országos Népzenei Gálán "Arany" minősítést ért el az együttes, valamint a Galga mente népdalainak hiteles megszólaltatásáért "Arany Páva-díj"-jal jutalmazták őket. A hab a tortán, hogy itt készült el a Turai Énekmondók első, nyilvános rádiófelvétele közönség előtt. Ezzel azt hiszem, fejest ugrottunk a mély vízbe, s szerencsére azóta sem fulladtunk bele. Ezek a lányok mindenütt megállják a helyüket. Talán az egyetlen fiatal csoport ebben a műfajban a Galga mentén, mely ebben az életkorban és ilyen színvonalon vállalta fel a népdalok őrzését és tudatos terjesztését.

A szereplések sorát a galgahévízi falunappal folytatnám, mely július 10-én zajlott. Azután egy kis nyári szünet, ill. a zagyvarekasi néptánc tábor következett, hiszen minden tagunk tán-

cos is egyben. Augusztusban még lezajlott a Sára Sándor kérésére forgatott Turáról szóló film Énekmondókkal kapcsolatos tévéfelvétele, mely a Duna TV-n kerül bemutatásra a turai származású Kovács László operatőr-rendező munkájaként. Majd ismét egy meghatározó meghívásnak tettünk eleget, a Bécsi Europa Club felkérésére november 6-án Budapesten, a Magyarok Házában, a klub akkor ünnepelte fennállásának 35. évfordulóját.

Ezek a bemutatkozók nekem, vezetőnek is ugyanannyira fontosak, mert ilyenkor nemcsak ők vizsgáznak, hanem én is. Ugyanígy van ez a turai közönség előtt is.

- Említetted a Galga mente dalainak hiteles megszólaltatását. Ezen túl milyen tájegységek dalait ismeri a csoport? Milyen gazdag a repertoár?

- Legfontosabbnak tartom, hogy az ember saját vidéke dalait és kulturáját őrizze mindenen előtt. Mindemellett máris sokrétű dalkincs birtokában vannak a lányok. Összeállítottam ill. énekeltek már gömöri csokrot, szatmári szerelmes dalokat, a Kárpátokon túl lévő Moldva csángó magyar népdalait. Minél többet tanulnak, annál inkább mestereivé válnak ezeknek a dialektusoknak.

- Hallhattunk már a csoporttól helyi hagyományanyaghoz vagy jeles napokhoz kapcsolódó dalokat, egyházi népdalokat is.

- Alánél szélesebb körben kitekintünk a népzene, a népi kultúra terén, annál többet tudunk belőle megérteni. Ez olyan, mint az étel. Ha az ember nem kóstolja meg, nem ismerheti meg az ízt.

- Ahhoz, hogy ilyen eredményeket lehessen felmutatni, komoly munkára van szükség. Mi az, ami elengedhetetlen feltétele a színvonalas produkció megszületésének?

A Turai Énekmondók palóc dalokat és újévi köszöntőt énekeltek

- Elsődleges a rendszeres gyakorlás, a rendszeres együtt-lét öröme. Fontos, hogy tisztelősen tartsuk egymást. Ézsek a lányok éppen abban az életkorban vannak, amikor szinte úgy tudják magukba szívni ezeket a csodákat, mint a szivacs a vizet. A heti egyszeri találkozó mellett elengedhetetlen az otthoni gyakorlás és a kötetlen, bárhol történő együtténeklés. Hiszen az egymásra figyelés, a csapatmunka, külön művészet. Ide tartozik viszont a színpadi megjelenés is: A színpadnak vannak követelményei: fegyelmeztség, kedvesség, mosolygás, nagyfokú alázat. Csak hittel és alázattal lehet minden komoly munkát végezni. Az öltözéket tekintve, az Énekmondók a turai ünnepi viseletben a legszebbek. Egyre többször elő kellene venni. Bár tudom, hogy nehéz és körülményes felolteni, beszerezni, rendben tartani ezeket a darabokat. Alig várom a szoknyák és hajak megnövekedését.

- **Hogyan foglalnád össze röviden, hogyan értékelnéd a csoport 1999. évi munkáját? Mi az, amivel elégedett vagy? Milyen fejlődési utat jelöltél ki számukra?**

- Természetesen én sosem vagyok maximálisan elégedett, mert, ha valamit elértünk, hajt a következő ötlet, az új megmértetés. Itt van a nyakunkon 2000. május 7., amikor Tura lesz a házigazdája a KÖTA által forgatott Ünnepi kalendárium egyik tévéfelvételének. Mi és a környező csoportok (Boldog, Galgahévíz, Hévízgyörk) Dr. Lázár Katalin, Budai Ilona és a Föld Trió közreműködésével a

hűsvéti népszokásokat elevenítjük fel, dalanyagát szövegezzük meg. A Turai Énekmondók esetében egy olyan tehetséges csapatról van szó, melyből nekem és nekik is kötelességünk a maximumot kihozni. Remélem, közös együttlétünk sokáig fog tartani! Minden perc visszahozható az életünkben, és remélem, ezt a lányok is komolyan veszik. Nincs nagyobb vágyam, minthogy minél több éneket ismerjenek meg, minél többet szerepeljenek, hiszen nemcsak a magunk örömére kell énekelnünk, hanem ezt a gyönyörűséget meg kell osztani másokkal is.

- **A korábban említett rádiófelvétel egy részlete 1999. novemberében volt hallható a Kossuth Rádió Apárófiúra c. értékmegőrző műsorában. S ugyanitt volt veled is egy beszélgetés, melyben fölvetted annak lehetőségét, hogy a rádiófelvételen túl másfajta hangzóanyag is készülhetne a csoportról. Kiknek a segítségére számítasz ebben az ügyben?**

- Lényeges, hogy az ember hagyjon valami maradandót maga után itt a földön. Biztos, hogy nem véletlenül kaptuk ezt a lehetőséget. Szeretném, ha a Turai Énekmondók hangján 2000-ben napvilágot látna egy kazetta. Ézsek nekik is nagy bizalmat adok. Ézleton is kérjük a képviselő-testület, az önkormányzat és az egész falu támogatását.

- **Kívánom, hogy a millenniumot ezzel a kazettával ünnepelhessék a Turai Énekmondók!**

Beszélgetés DILIGENS KÁROLYNÉ csoportvezetővel

TURAI ÉNEKMONDÓK

- **Milyen volt az 1999-es évek?**

- Elég zsúfolt és nehéz év volt. Először is a műfajváltás miatt. A sok musical után most megpróbáltunk egy vígjátékkal. Az 1999-es év színdarabja a "Charlie néneje" volt. Mivel csapatunk egy igen jókedvű társaság, élvezettel oldotta meg ezt a feladatot.

- **Mi miatt döntöttél vagy döntöztetek a műfajváltás mellett?**

- Talán azért, mert előző darabunkat, a West Side Story feldolgozását, a Külvárosi legendát túl nagy feladatnak éreztük. A zenei anyaga meghaladta képességeinket, s ezt előzetesen nem mértünk fel reálisan. De mivel mégis csak hiányzott nekünk a zene, ezért kortárs könnyűzenei dalokkal próbáltuk színesíteni új színdarabunkat. Olyan dalokat kerestünk, melyek szövegében egyszerre van jelen a humor és a mondanivaló.

- **Mi volt a '99-es színdarab aktuális mondanivalója?**

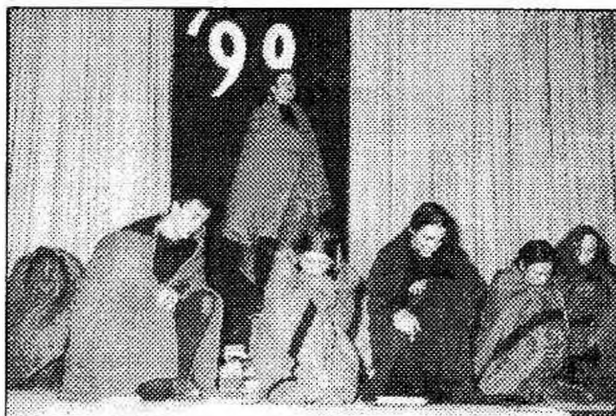
- Visszaköszöntek hasonló mondanivalók, melyek korábbi darabjainkat jellemezték. Az anyagi világ kifigurázása, ugyanakkor elfogadása is, mely a pénz nélkülözhetetlenségére utal. A másik fontos dolog, az álmokba vetett hit. Álmodjunk és álmodozzunk!

- **A csoportnak van közös álma?**

- Az álmok közül talán egy kicsi valóra vált nyári külföldi utunkkal, mely korábban sosem jött össze. Bár "Az álom" egy erdélyi turné lett volna, a járvány miatt ez meghűsült. Helyette viszont megvalósult egy horvátországi nyaralás.

- **A turai előadásokon és jászberényi, öregerdei nyári táborokon kívül, hol voltak még fellépések?**

- Nemígen vendégszerepeltünk, Boldogot kivéve. Vannak meghívásaink folyamatosan, de sokszor nehéz összehozni

Diligens Melinda irodalmi összeállítását nem annyira a szórakoztatást szolgálta, hanem elgondolkodásra, önvizsgálatra készítette

a csoportot a sok főiskolás és egyetemista szétszóródása miatt. A Harangömlő c. rövid bohózatunkat mutattuk be a turai általános iskola jótékonyági bálján. Legutóbb pedig már a Nagycsaládosok Egyesülete jött el Aszódról Turára, azzal, hogy mi határozzuk meg előzetesen az időpontot.

- **Létszámban nagy mozgás volt az elmúlt évben?**

- Talán nem olyan nagy. Bár a tanulmányai miatt elvesztettük egyik alapító tagunkat, Sági Évát. Ez nagy fájdalom volt. Eredeti elképzelése egy időszakos kiválás az érettségire és felvételre való felkészülés miatt. Azonban ő van annyira tehetséges, hogy nem lehet tudni, merre veti a sors. Észleltem magasabb szinten folytatja-e ezt a művészeti tevékenységet? Persze azért ennek ellenére is van egy stabil társaság, egy mag. Velük kezdtem el új színdarabunkat, a Padlás-t. Ézsek megint visszatértünk a musical-ek világába. Szokás szerint, a forgatókönyvtől alaposan eltérő módon dolgozzuk fel.

- Aktualizálva lesz korra, településre...?

- Mindenképpen. A forgatókönyvet úgy tekintjük, mint vázlatot.

- Miért esett éppen erre a választás? Mitől vált szimpatikussá?

- Ez a darab már régen motoszkált bennem, de a Dr Hertz miatt félre tettem. Sok mindenben hasonlít ahhoz, nem akartam ismételni önmagam. De most úgy érzem, elég idő - öt év - telt el a Hertz óta. Ránk is rakódtak tapasztalatok, tagult, alakult látásmódunk is. A kihívás az, hogy ugyanazt a gondolatot ki tudjuk-e fejezni másképp.

- Kik a segítők?

- Továbbra is nélkülözhetetlen számunkra Lukács Gábor. Kritikus dolog lesz a megfelelő táncanár ill. koreográfus megtalálása.

- Milyen terveitek vannak még a 2000. évre? Készültök-e valami mással is?

- Már az évzáró műsoron bemutatott irodalmi összeállítás is a millenniumra való készülődés volt. Ezt lányom, Linda

valósította meg Gyöni Géza, Kosztolányi Dezső, Babits Mihály, Karinthy Frigyes és Ratkó József verseiből válogatva "Az új évezred felé, avagy a mi XX. századunk címmel". Örülnék, ha a millicentenáriumi évhez hasonlóan, 2000-ben is lenne színjátszó találkozó a különböző generációk között. Ebben aktívan részt vállalnánk. Az erdélyi utat nagyon szeretnénk valóra váltani. Ezt kötelességünknek is érezzük, hiszen '99 nyarán ott már minden tervezett előadásunk ki volt plakátolva. Nagyon vártak bennünket.

- Hogy érzed, a zavartalan működéshez szükséges feltételek biztosítottak?

- Az alapvető dolgok megvannak, ezért köszönet jár a művelődési háznak. Úgy érzem, helyünk van itt, ami jól esik.

- Búcsúzóul minél nagyobb létszámú, tapsviharos közönséget kívánok nektek!

- Reménykedünk.

**Beszélgetés UNGER BALÁZS népzene-sz-oktatóval,
a cimbalom nagymesterével**

- Már a második tanév kezdődött 1999 szeptemberében a helyi népzeneoktatásban, négy hangszeren (hegedű, brácsa, cimbalom, nagybőgő). A kezdeti növendéklétszám hogyan áll jelenleg?

- Alsó tagozatos korosztályból volt néhány gyerek, aki csak a szülei kedvéért jött vagy esetleg nem volt elég kitartása, ezért távozott.

Jöttek azonban helyettük újak, a felnőtt és gyermek korosztályból is egyaránt. Igazából azt lehet mondani, hogy a hangszeres játék elsajátításához sok idő kell, ezért csak azok képesek rá, akik önszántukból, időt és fáradságot nem kímélve foglalkoznak vele, nem pedig unszólásra. Ők viszont egyre jobban érzik itt magukat. Ahogy egyre többet és többet tanulnak, átéli a zenélés élményét, egyre kreatívabbak lesznek.

- Ha jól emlékszem a felvételi elbeszélgetésekre, akkor itt a cél elsősorban az improvizációs készség kifejtése.

- Így van, de emellett nélkülözhetetlen a kotta ismerete. Ezért kapnak a növendékek zeneelméleti alapképzést is, szolfézst is tanulnak.

- Mondj valamit a repertoárotokról, hiszen tudomásom szerint itt már különböző zenekari felállások vannak.

- Vanak az általános iskolás kislányok, az ő zenekarukhoz keresetük még egy nagybőgős.

Tőlük perkátái dallamokat hallhattunk a Dunántúlról az évzáró műsoron. Életkoruknál fogva hangszeres játéku még nem annyira kiforrott és érett, mint az ugyanannyi ideje tanuló felnőttek. A másik egy zömében leány zenekar, néhány jóval később bekapcsolódott fiúval tarkítva. Jó irányba mutató fejlődési szakaszban vannak, mint ahogy hallhattuk őket a kis énekmondók kíséretében dunántúli dudá-

last játszani. Végül a harmadik csapat, amelyik már nevet is választott magának. A Galáhos zenekartól egy galgamenti blokkot valamint sóvidéki muzsikát hallgathattunk Székelyföldről. Az együttesenélést nincs egy éve, hogy elkezdték. Igazán kellemes meglepetést okoztak.

- Ma rengeteg divatos szórakozási forma van, így felvetődik a kérdés, hogy mennyire népszerű dolog népi kultúrával foglalkozni. Hogy érzed, a növendékek büszkék arra, hogy népzene-tanulnak és nyilvánosan is bemutatkozhatnak?

- Igen, legalábbis én úgy érzem. Elképzelhető, hogy főként a kisebbeket kigúnyolják a társaik, hiszen emlékszem engem is csúfoltak a zenélés miatt iskolás koromban. "Nyekergek" - mondták. Nekünk is arra kell tanítani a gyerekeket, hogy ezt ne vegyék fél. Szerintem, megváltozik az itélkezők véleménye, ha látják őket szerepelni a színpadon, hallják, milyen tudással rendelkeznek. Remélem, hogy Turán a legtöbben értéknek tekintik a népzene-t.

- Elégedettek vagytok-e a másik oktatóval, Rónai Zoltánnal egyetemben azzal a tudással, amit a növendékek ennyi idő alatt elértek? Látsz-e esetleg kiugró tehetségeket?

- A legtöbben igyekeznek önmagukból a maximumot kihozni. Kiugrási lehetőségük főként azoknak adódhat, akik megfelelő életkorban, tehát 10 éves koruk körül elkezdi a hangszer-tanulást. Ha elég kitartóak és szorgalmasak,

nekik igazán a vérükben, a tudatalattijukban lehet majd a zene. A felnőtt korosztály is ütőképes csapat, rövidebb helyi táncházakat már képesek lennének lekísérni galgamenti és dunántúli táncokra.

- A növendékek - s akár te is - mennyire vannak tisztában azzal, hogy évtizedekkel ezelőtt már említésre méltó előzményei voltak a népzene-lesnek Turán? Itt első-

A Galga mente, a Dunántúl és Székelyföld dallamai csendültek fel a növendékeknek köszönhetően

sorban nem a cigányzenekarokra gondolok, hanem a művelődési ház által működtetett népi zenekarra az 50-es évekből.

- Erről én magam se sokat hallottam, inkább a cigányzenészeket ismerem. Tőlük bizonyos értékesebb, hagyományos dallamokat igyekszünk is felgyűjteni.

- Sokszor felvetődött már Turán, hogy jó volna cigány fiatalokból utánpótlás zenekart szervezni.

- Jelenkeztek néhányan a tagozat indulásakor, de nagyon találták a műv. ház és lakóhelyük közt a távolságot, hiszen a nagy hangszereknél ide kell bejárni gyakorolni, ha valakinek nincs pénze sajátira. De voltak olyanok is, akik nem voltak elég szorgalmasak. Egy biztos, hogy sajnos nem maradt közülük egyetlen egy sem.

- Lelkesíteni, biztatni persze őket is és a többi potenciális növendéket is kell, kellene. Fontos a szülő és a pedagógus szerepe, hiszen az elmegetett helyi zenekarban is számos pedagógus muzsikált egykor. A községi kulturális élet elképzelhetetlen volt nélkülük.

- A tanároktól, tanítóktól minél nagyobb együttműködést várnánk. Egyrészt az ösztönzést, ill. megerősítést tekintve, másrészt a tehetséggondozásban. Ha egy jól éneklő, muzikális, jó ritmusérzékű gyerek van az osztályában,

kérjük jelezzék nekünk minden pedagógus. Persze különösen nagy az ének-zene tanárok felelőssége.

- Tervek a 2000. évre?

- Szeretnénk a turai tagozatnak egy népzenei tábort vagy népzenei körutat szervezni, mely a közösséget is jobban összekovácsolná. De legalább rövid kirándulásokat, ahol közös muzsikálásra is alkalmunk nyílik. Emellett készülünk megméretésekre, mint a megyei milleniumi fesztivál ("Kulturával a nyugat kapujában 2000") vagy a zeneiskolások országos versenye.

- Hangszeres felszereltségetek kiszolgálja-e az igényeket?

- Sajnos, hiányzik egy pár dolog: legalább egy brácsa és egy hegedű, valamint bőgővonók. Most a műv. háznak van egy cimbalma és egy nagybőgője, a kis hangszereket pedig az Aszódi Zeneiskolától (ahová tartozunk) vesszük ill. vennék kedvezményesen érbe, ha győznék. Szerencsére az elhivatottabbak már vásárolnak saját hangszert. Végül nem ártana egy tároló szekrény és egy másolós magnó. Jó lenne, ha ezek teljesülnének, de legfőképpen az a vágyunk, hogy Turának kiváló népzenei zenekarai legyenek. Ehhez viszont rengeteg közös gyakorlás kell a rendszeres szerdai heti egy órán kívül.

Beszélgetés NAGY ROLAND hangtechnikussal

- A tiéd egy olyanfajta háttér munka, mely kevésbé látványos, de jelentőségét csak annak hiányában ismerhetné fel a közönség. Ez alatt azt is értem, hogy-nem megfelelő minőségű a technikai munka. Mikor elégedett a technikus a hangosítással?

- Az átlagember hangerő-elvárásait kell figyelembe venni. Továbbá jól érzékelni a hangszínezést, melyet a különböző emberi hangtónusokhoz kell beállítani. A nagytermet akusztikailag nem dicsérem, mert rengeteget küzdök azzal, hogy különböző közönségszám esetén is megfelelő legyen a hangzás. Ez egy szinte üres, téglatest alakú terem, amiben sok a visszhang. A visszhang hangzásbeli változásokat okoz, így folyamatosan manipulálni kell a hangszórók elhelyezésével. Igazi színháztermekben a falak akusztikai szivaccsal vannak kitapétázva. Cél: a tiszta hangzás, a jó érthetőség és a zajmentesség. Zenei fülek kellene észrevenni az apró, de mégis lényeges különbségeket. Ezen a téren szerencsésnek mondhatom magam.

- Talán, veled egyetértésben, elmondhatjuk, hogy a turai művelődési ház viszonylag jó hangtechnikai felszereltséggel rendelkezik. Szakértőként értékeld ezt röviden!

- Az alapfelszereltség jó beltéren, inkább a szabadtéri rendezvényekkel vannak problémák. Az általam már többször javasolt úgynevezett három utas (magas, közép, mély) hangfalrendszer kiépítése viszont szükséges volna. Nem akarok szakmai dolgokba mélyen belemenni, de röviden megpróbálom ennek jelentőségét elmagyarázni. A hang alapjában véve egy jelforrás, ami magában foglalja egy meghatározott két tartomány közti frekvencián megszólaló összes hangot. Az emberi fülnek a legmagasabb határfrekvenciája kb. 18 KHz, ennél magasabb már egészségkárosodást okoz. A három utas rendszer azt teszi lehetővé, hogy a két tartomány közti hangok minél tisz-

Nagy Roland a nagybőgőzésben is jeleskedik

tásban és érthetőbben szólaljanak meg. Ez egy magas, egy középmagas és egy mély hangsugárzóból épül fel. Mindegyik más frekvencia-tartományt képes jól megszólaltatni. Ezáltal nem lesz a hangzás fülsértő és fájdalmas. Olyan hangfal, amiben ez a három hangsugárzó eleve benne van, nem képes akkora teljesítményt produkálni, mint az, amelyiknél minden hangsugárzó külön légtérben és külön dobozban van. A műv. ház hangfalai ezzel szemben úgynevezett passzív rendszerűek, tehát egy dobozban van

benne ez a három hangszugárzó. Zárt térben ez szerencsés megoldás, mert kis helyet foglal el. Azonban ezekkel szabadtéri alkalmazásnál a következő történik: a dobozon kívül eső légtér a rezonáns frekvenciákat visszafogja, holott a hangszóró kiadja magából a maximális teljesítményt. Ennek a problémának a kiküszöbölésére találták ki az aktív rendszert, melynek felépítéséről az előbb beszéltem.

Emellett, mivel a különböző produkciókhoz, rendezvényekhez hangfelvételek készítése is szükséges, nem lenne rossz a műv. háznak egy digitális sampler-equaliser, magyarul mintavevő hangszínszabályzó. Tegyük fel, ha egy ősrégi felvételtől ki kell szűrni zajt, háttérzöveget, vagy zenét, akkor ezzel könnyűszerrel meg tudnánk oldani. A mi anyagi lehetőségeinknek megfelelően, hi-fi minőségűt már 60-70 ezer Ft-ért lehetne venni.

Végül egy olyan alapvető hiányban szenvedünk, hogy a hangtechnikai felszereléseinknek nincs megfelelő nagyságú és mennyiségű tároló szekrénye, amelyben szortírozva lehetne elpakolni. Legalább ezt a kis méretű stúdiót jó volna praktikusán kihasználni.

- Bár alapvetően hangtechnikus vagy, de a fénytechnikához is értesz. Egy-két ötlet erre vonatkozólag?

- A jelenlegi nem kifejezetten színpadi világításnak felel meg. A színpadi és falikaros szenzoros kapcsolóknak erősen korlátozott a teljesítményük, maximum 400 W-ot bírnak el. Ehhez képest egy színpad megvilágításához ténylegesen 2-3000 W-ra lenne szükség. Természetesen a mostani kapcsolórendszer nehezen viseli a teljesítményt, gyakran meghibásodik, biztosítékcserére szorul. A kétoldali spot rendszerű színes világítás azért nem szerencsés, mert szórt fényt ad, és ezzel nemcsak a színpadot, hanem a környező teret is megvilágítja. Ehhez hozzájön, hogy a nagyterem belső fala fehérre van festve, ami köztudottan visszaveri és nem nyeli el a fényt. Sok felesleges fény kerül a nézőtérre, amire a színpadon lenne szükség. Ezen valamelyest a fal egy részének feketére festésével is lehetne segíteni. Van egy úgynevezett PAR spotlámpa rendszer, amivel irányított fényt lehet kihocsájtani. Sajnos, egy ilyen lámpa ára 5-6 ezer Ft, s ebből persze többféle szín is kellene mindkét oldalra. Azt mondom, hogy apróbb változtatásokkal, azaz lámpatestek áthelyezésével ill. falfestéssel is sokat lehetne javítani.

- Intézményvezetőként is igyekszem megtenni, amit lehet, hogy rendezvényeink sikere ezáltal is biztosítva legyen.

A riportokat készítette: Seres Tünde - Fotók: Seres Csilla

ÚJABB 5 "ÖRÖKÖS TAG" - Ünnepeltek a Komédiások

A kuratórium döntése alapján 1999-ben öten kapták meg a Turai Komédiások színjátszói közül az Örökös tag kitüntető címet.

Diligens Károlynét, Jutka nénit, a komédiások vezetőjét és mindenkori főrendezőjét kérdezem, hogy mit jelent tulajdonképpen ez a kitüntetés, és honnan származik az ötlet?

- A színjátszó kör több mint 10 évvel ezelőtt alakult meg az általános iskolában. Minden évben egy nagy előadást készítettünk, és azt elő is adtuk a szülőknek, és természetesen a nagyközönségnek is. A mintegy 35 főt számláló szakkör tagjai nagyon jól érezték magukat, hiszen a próbákon nemcsak az előadás anyagát ismételtük, hanem sok érdekes és izgalmas játék tette színesebbé a foglalkozásokat.

Aztán teltek az évek, és a színjátszók közül sokan elhagyták az általános iskolából. Sok esetben visszajártak a próbákra, majd hamarosan megszületett az ötlet, hogy szervezzünk egy olyan szakkört is, amelyben az általános iskolát elvégzett színjátszók is tevékenykedhetnek. Így született meg 1994-ben a művelődési ház színjátszó csoportja, amely később a Turai Komédiások elnevezést kapta. Azóta, az eltelt 6 év alatt 6 előadással leptük meg a közönséget, nemcsak Turán, hanem más településeken is, mint pl. Nagykátán, Jászladyban, Hatvanban. Minden nyáron táborozáson veszünk részt a jászberényi Öregerdő gyermektáborában, ahol kisebb lélegzetvételű darabbal örvendeztetjük meg a jászsági tanvilág lakóit, és természetesen az odalátogató szülőket, rokonokat. Az Örökös tagság gondolata az elmúlt évben (1998-ban) merült föl. Akkor hatan - Diligens Judit, Diligens Melinda, Gólya Ágnes, Kuti Balázs, Pásztai Zoltán és Sági Éva - vehették át nagy örömmel a díjat a kuratórium elnökétől, Lukács Gábor fotechnikustól.

Megköszönve a tanárnő választ szeretném olvasóinknak bemutatni az 1999. évi kitüntetetteket.

BÉKÉSI JUDIT

Ötödikes kora óta tagja a csoportnak. Szívesen emlékszik vissza az általános iskolai évekre is, hiszen a színjátszás mellett az iskola gyermeklapjánál is riporterkedett.

- Legelőször a "Dömdödöm"-ben szerepeltem - mondja Judit - és aztán valamennyi további előadáson jelentős szerepeket kaptam. Jelenleg a Kecskeméti Tanitöképző Főiskola első éves hallgatója vagyok, de a színjátszást tovább folytatom. Ez sokat segít abban, hogy az ember tudjon érvényesülni, aztán nem jövök zavarba, ha mások előtt beszélnem kell, ami jól jön pl. vizsgázás közben. Egy pedagógusnál a szép, tiszta beszéd is nagyon fontos. Ehhez is sok segítséget kaptam a Komédiások között. Emellett a színjátszó tevékenységem során sok kedves barátot szereztem magamnak, a nyári táborokban pedig önállóságot tanultam. A színjátszáson kívül nagyon szeretek még olvasni, kerékpározni, aerobicozni.

HANGODI SZILVIA

'94-ben végezte el az általános iskolát.

- Bár a kedvenc tantárgyam a matematika volt - kezdi Szilvi -, mégis egyik barátnőm segítségével a következő évben már ott voltam a komédiások között.

- Melyik volt a legkedvesebb szereped?

- Az első darab, amelyben szerepeltem, a Dr. Valaki volt, aztán a többiben is jelentős szerepeket kaptam. Nekem mindegyik nagyon tetszett, valamennyire szívesen gondolok vissza. Jelenleg a Pécsi Orvostudományi Egyetem Egészségügyi Főiskolájának hallgatója vagyok. Úgy érzem, a színjátszásnak köszönhetem azt, hogy határozottabb, magabiztosabb lettem, ami mostani tanulmányaim végzésében sokat segít.

- Hogyan emlékszel vissza a nyári táborokra?

- Őszintén szólva az első alkalommal nagyon féltem a táborozástól, de kellemesen csalódtam. Egy alkalommal videóklippet kellett készítenünk, ami olyan mulatságos volt,

hogy ma is élénken emlékszem rá. A színjátszáson kívül nincs egyéb hobbim, de ezt szeretném még nagyon sokáig csinálni.

SZÉNÁSI (HÁTAS) ISTVÁNT

sokan nemcsak mint színjátszót, de mint a testépítés "nagymeisterét" is ismerik.

- Összeegyeztethető ez a két tevékenység egymással?

- Én úgy érzem, hogy nem zárja ki egyik sem a másikat. Már általános iskolás koromban nagyon szerettem a testnevelést, de az ének-zene tantárgy is a kedvencem volt ezidőtájt. Komédiás úgy lettem, hogy néhányszor elmentem a próbákra, majd hamarosan én is megkaptam az első szerepemet. Annyira belejöttem később, hogy nyáron, amikor a próbák szüneteltek, rosszul éreztem magam. Ilyenkor a komédiás táborok nyújtottak vigaszt, az együtt töltött napok tudták csak pótolni a "deszkákat", a közönség felszabadult tapsviharait.

- Jelenleg mivel foglalkozol?

- Dolgozom is, tanulok is. Szeretnék lehetőleg minél több idegen nyelvet elsajátítani. A testépítés mellett aerobicozok és futok is. Elég sok az elfoglaltságom, de mindezt szívesen vállalom a jövőben is.

SZILÁGYI KATALIN

'96-ban végzett az általános iskolában. Első szerepét a Sün Balázs című mesejátékban kapta, a későbbiekben minden darabban játszott.

- Már általános iskolás koromban részt vettem egy József Attila szavaló-versenyen, ahol nem is annyira az elért eredmény izgatott, hanem inkább az ott szerzett tapasztalatok adtak nagy segítséget a további komédiás munkámhoz.

- Szólnál néhány szót a legkedvesebb szerepeidről?

- A hivatásos színészek azt szokták mondani, hogy egyik szerepet sem lehet jobban szeretni a másiknál, nem szabad különbséget tenni köztük, mert az meglátszik a nyújtott teljesítményen. Ez az iratlan szabály nem csak rájuk vonatkozik. Én mégis úgy érzem, hogy a "Kölyök"-hen és az "Isten pénzében" játszott szerepeim voltak számomra a legemlékezetesebbek.

- Tudod-e jelenlegi tanulmányaid során hasznosítani a színjátszásban szerzett ismereteidet?

- Természetesen. A Pesti Barnabás Élelmiszeripari Szakközépiskola, Szakmunkásképző és Gimnáziumban dráma tagozatos tanuló vagyok. Ez egyben azt is jelenti, hogy sok esetben tudom hasznosítani színjátszós tapasztalataimat.

- Mivel foglalkozol még szívesen ezen kívül?

- Érdekel még a fotózás, film és filmkészítés, de kíváncsian tanulmányozom a kulisszák mögötti életet is.

TAKÁCS PÁL

A komédiások legidősebb tagja.

- Valamikor aszói gimnazista koromban főszerepet játszottam az Amerikai tragédia című darabban - mondja Pali bácsi, majd így folytatja: - Aztán az ötvenes években az volt a divat, hogy az ifjúsági szervezetek is csak úgy szervezhettek bálakat, ha előtte ún. "kulturális" is szórakoztatta a táncolni vágyókat. Minden hétnélküli ki kellett találni valamit, fel kellett lépni a "deszkákra". Később majd három évtizeden át Mikulás lettem, így éltem ki színjátszói ambícióimat.

- Milyen szép emlékeket őriz az öt eljátszott szerepéről?

- Hadd mondjam el inkább most a kellemetlen emlékeimet, mert a többi mind csodálatos volt. Az első a csoport elnevezéséhez fűződik. Én adtam ugyanis a komédiás nevet a szakkörnek. Egy alkalommal találkoztam régi barátommal, B. Józsiával, aki csúnyán elmarasztalt ezért az elnevezésért. Azt mondta: "hogyan lehet egy ilyen nemes tevékenységet csak úgy lekomédiázni?" A másik az "Isten pénzében" játszott főszerepemhez kapcsolódik. Itt ugyanis énekelnem is kellett. Jaj, még most is borsózik a hátam, ha rá gondolok. Mit szenvedhetett a kedves közönség miattam!

- Úgy tudom, hogy több mint 150 táborban volt vezető. Milyen helyet foglalnak el ezek között a mi öregerdei táboraink?

- Öregerdő, az itteni táborozások tapasztalatai tevékenységem legemlékezetesebb eseményei voltak. Amnyi ötletesség, kreativitás sehol máshol nem tapasztalható. A kollektívizmus, egymás segítése kimagasló szerepet kap ezekben a táborokban. De a legmeghatóbb az, hogy az oltani tanyavilágban mennyire megszerettek bennünket. Tőlük minden segítségre számíthatunk a nyugodt táborozás lebonyolításához.

Mit tehetne még ehhez a cikk írója? Kívánom, hogy a csoport munkája továbbra is legyen eredményes, hogy az elkövetkezendő években is legyen sok komédiás, várományosa az Örökös tagságnak.

Szabó Kata

NÉPHAGYOMÁNYAINK

A MILLENNIUMRA KÉSZÜLVE

Népfőiskolai előadás karácsonyi jelképeinkről

A Vigyázó Kör által létrehozott sorozat december 15-i előadásának témája a KARÁCSONY-hoz kapcsolódott. Dr. TÓTH SÁNDOR újságíró, költő, néprajzkutató (és nem utolsósorban kiváló szónok) a JELKÉPEKRŐL, ezen belül a KARÁCSONY JELKÉPRENDSZERÉRŐL beszélt.

Tóth Péter László üdvözölte a vendéget (aki nem először járt Turán), majd Varga Éva 8. osztályos tanuló adventi énekekkel köszöntötte a hallgatóságot.

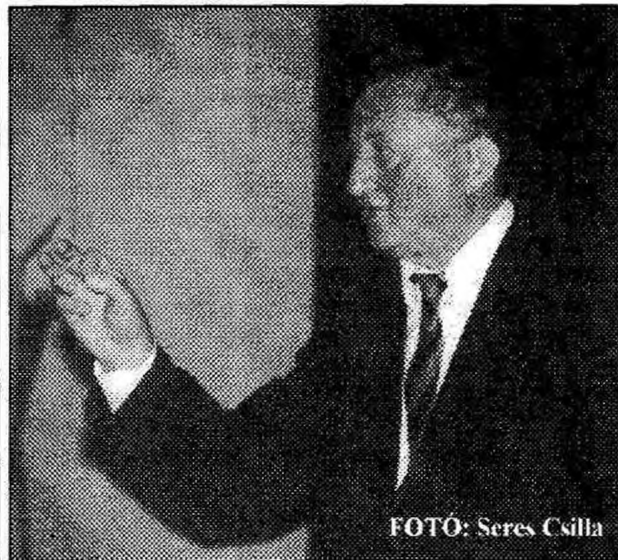
A jelkép kíséri életünket, minden pillanatunkban velünk van. Az egész magyar történelem tele van jelképekkel. de hétköznapi életünkben sem hiányoznak. Jelkép a nyakunkban hordott medál, de az úttestre festett zebra is. Az 1861-ben elhunyt francia szimbolista költő, Baudelaire is megírta, hogy jelképek erdején visz az ember útja, nem tudunk előle kitérni. (A rossz virágai c. kötetét a derülítő és büskomor filozófia összehasonlítása kapcsán is szóba hozta az előadó.)

"A karácsonyfa az életfa jelképe" - mondta Tóth Sándor. Az osztrák közvetítéssel - a Podmaniczky és Brunszvik család segítségével - hazánkba kerülő karácsonyfa hordozza a születés, a halál és az örök élet motívumait.

A régebbi (még nem "modernizált") karácsonyfákról nem hiányozhatott az alma, dió és a gyertya. Hogy miért éppen ezek a díszek kerültek a fára? A keresztény szimbólumrendszer miatt: a Kiszjézus aranyalma (az alma egyszerű, mindenki számára elérhető gyümölcs). A gyertya a fényt, a világ világosságát, Krisztust jelenti. A Karácsony a legyőzhetetlen fény napja, ami azt mutatja, hogy az ember a jóra tett. A fára hosszú, tekerő díszeket is teszünk. Ezek a "szerpentek" az őskövület jelképei (bibliai történetből való). Szent Ágoston a IV. században azt mondta: a dió - Krisztus. A születés összefügg a halállal, nem választható szét. Krisztus harmadnapon kiszállt a kősírból, és feltámadt. Hasonlatos ez a dió feltöréséhez: hozzájutunk a nemes tartalomhoz.

A szalancukornak a méz-szimbolikához van köze. Már az Ószövetségben is jelen van a méz, mely a méhek szorgos munkája által a krisztusi szorgalmat szimbolizálja. (Az Ipoly mentén pl. Karácsony vigíliáján a gazda mézbe mártott fokhagymát kínál.)

Misztériumjátékok is tartoznak a Karácsonyhoz: betlehemes, pásztor- és csillagjáték (Három királyok). A misztériumjáték a magyar drámatörténet része. Bibliikus kultúra, a szakrális és a profán összekapcsolása. Az est "főiskolai hallgatói" videófilmen három csemegét kaptak. Megjelent a képernyőn

FOTÓ: Serecs Csilla

egy Ecsegről (Nógrád megye) származó betlehemes játék, amely 1684-94 között került lejegyzésre. Gyönyörködhattunk a nyelvezetében!

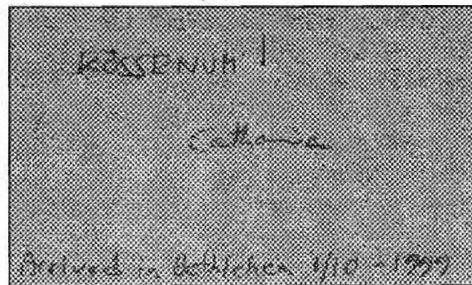
Már a farsangi hagyományokhoz tartozó, de a karácsonyi időszakhoz is köthető köszöntőket is hallhattunk - láthattunk (szintén nyelvi csoda volt mindegyik), melyeknek szövege Budai Ilonától való.

A harmadik rövidfilm Kodály Zoltán (zeneszerző, zene-pedagógus), Sík Sándor (pap költő) és Rónay György (keresztény író, költő, a Vigília volt főszerkesztője) Mátrához, a hegyekhez való viszonyáról szövegezt. Mindhármán szerelmesei voltak a hegyvidéknek (Kodály szerint "hangjuk" van), sokat tartózkodtak Galyatetőn és Mátrászentimrén, ahol sok zenemű és vers született. A kisfilm, melyet Kisfaludy András és Dr. Tóth Sándor alkotott, a Duna TV műsorán szerepelt.

A nógrádi születésű Dr. Tóth Sándor előadása során több ízben szólt rólunk, turaiakról szeretettel és elismeréssel. Barátja volt Schram Ferencnek, aki könyvet írt falunkról (Turai népszokások 1972). Úgy tartja, hogy Turán rendkívül gazdag lelkeséggel rendelkező emberek élnek, itt jó kereszténynek és magyarnak lenni. "Elpusztul a nemzet, ha a települések gyökerei elhalnak. Magyarságtudat csak akkor van, ha ápolják is" - mondta a tanár úr, és arra kérte a turaiakat, hogy gondozzák, vigyázzák ősök bölcsességét. Az est zárásaként Maczkó Mária énekelt egy erdélyi gyűjtésként származó gyönyörű éneket, az "Ó, ember, gondolkozzál" kezdetűt.

Serecs Tünde a Műv. Ház. Kuti József a Vigyázó Kör ajándékát adta át a vendégnek.

Erdélyi Ágnes

1999. júniusi számunkban adtunk hírt a svéd Catharina Asberg-ről, aki Betlehembe tartott, hogy Isten hívó szavára ott ünnepelje Jézus születését. Zarándokútja Turán is áthaladt. 1999. október 1-én dátumozott rövid üzenete: "Megérkeztem Betlehembe. Köszönöm! Catharina"

Hittanóra Turán. Adventi idő. az óra előtt összefoglaló percek az időtörténet eseményeiből. Csupa kis harmadikos. Bár a hatodik óra ez. csillognak a szemek, s a plébános (kerületi esperes): **LUKÁCS ANDRÁS** finom érzékkel tartja fogva a figyelmet. Eletpéldát hoz. amikor Józsefről, az ácsról beszél, örömről, amikor hittel elfogadja: Isten Fiának nevelője lesz. - **Olyan öröm - mondja, mint amit nevelőapám érzett, amikor az öcsémekkel papok lettünk.** Valamelyik tanítványát említi, aki a kérdésre: tudjátok-e, mi a jászoly, ezt felelte: A bocik tányérja...

Falun vagyunk, hagyományokban gazdag településen, a Galga mentén. Gondosság mindenütt. A plébánia is új, a táj építészetének megfelelő stílusban.

- Két önálló hitoktatónk van, a település nyolcezer lelkes, kevés a születés és a hagyományos vallásosság itt is csak hírben él már. Házszenelést sem kérnek. Betlehemezés? Mindenki bezárkózik, mint Betlehem lakói Jézus születésekor. A hajnali misét reggel hatkor megtartjuk, 200-250 hívő vesz részt ezen, s példás a rózsafüzér imádság: száz társulatban ezeröttszáz ember mondja a kifogyhatatlan tízedekeket. 34 ministránsunk szolgál (főiskolás korú is). A Máriás-lányoknak kék palástos ruhákat csináltattam. Van templomi szkolánk, működik a eserkészlet...

A plébános rövid beszámolója után megkérdezem, mi a különbség a korábbi és a mostani hitoktatási részvételi arányok között.

1964-ben tüntettek a szülők az iskolai hittanért, s a részvétel a hittanórákon száz százalékos volt, a nyomás ellenére is. Az asszonyok voltak bátrak. Hogy az uram párttag? Én főzök rá - jelentették ki többen... Aztán lejjebb szállt a létszám: 1982-ben volt a legkevesebb hittanosunk, több mint ezer gyerekből 415, egy év múlva 439-re nőtt, majd fokozatosan emelkedett 479-re, 488-ra, 514-re, 530-ra. 1992-ben 570 gyereket oktattunk, '96-ban 726-ot. Tavaly 630 hittanosunk volt, de többen elmentek egyházi iskolába. Persze előfordult, hogy maga a szülő írt: nincs kedve a gyerekek hittanra járni. Sajnos, az idén elég sokan bejelentették. A kis *Farkas Bernadett* jár az eszemben, aki az imént a tanteremben azt mondta: szeretem a hittant, mert Jézus életéről szól.

Esperesi kerületében hol teljes a hitoktatási létszám?

- Galgahévízen, Zsámbokon. Nálunk nincs órarendbe iktatva, mivel a névsorból mindig hiányzik öt-hat tanuló. Itt is fölerősödött az urbanizáció...

Mit tehet egy aktív lelkipásztor?

- Amit megtehetünk, el nem mulaszthatjuk: szülők, keresztszülők oktatását, jegyesek fölkeszítését, a Nagycsaládosok Országos Egyesületétől szoktam hívni előadókat. A képviselő-testület tagjai, ha az egyházközségi hozzájárulásért bekopogtatnak családokhoz, megkérdezik: van-e gondjuk, miben segíthet a plébánia, egyházközség. Ez maga misszió! Nagyon jó az énekkarunk, *Tóth Péter* (nagyvenhat éves) irányítja, mint közösséget.

Paphiány?

- A kerületből tizenegy lelkipásztor hiányzik, Galgahévízen két lengyel Salvator-missziós segít augusztus 1-jétől. Szorgalmasan tanulnak magyarul: *Dlubala Róbert* már magyarul temet, kereszstel, 28 éves.

A helyi hírlaphoz van egyházi rovat, s hallottam, gondos cigánypasztoráció folyik...

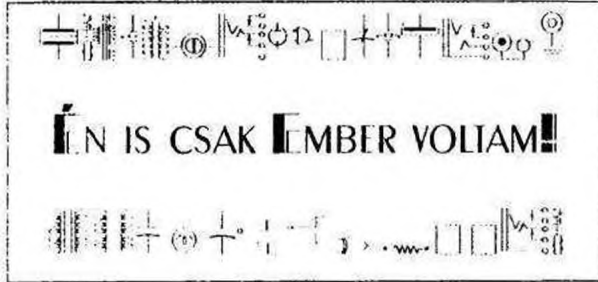
- Mindig beszámolok a lap hasábjain az egyházközségi életéről. Amikor tizenhat éve idejöttem, egyetlen cigány hittanos sem volt. Ma százon felül van a számuk. Sok házasságot rendeztem a körükben, és elgondolkodtató esetekről beszélhetnék. Csak egy meghatót: keresztelőt jött bejelenteni két cigány szülő. - Esküdtek? - Nem. - A Miatyánkot tudják? - Nem, de tanítson meg rá, mert minket senki se tanított. Számomra jel volt: nem lehet elküldeni őket, vagy öt perc alatt megkeresztelni a gyereket.

A múzsa csókja

Az ezredforduló kapcsán a bennünket izgató kérdések közt a múlt mellett ott a jövő ismeretlensége. Az érem másik oldala. Számos irodalmi alkotás és film témája az emberiség további léte a csúcstechnika, az életerünk minden részlet lefedő copunterbirodalom idején. Majd valamikor...? Ez a képzelet ragadta magával **Németh Zoltánt** is, akinek a számítógép szinte már testrészévé vált. De mindennek előtt azért ő is ember. Írását - terjedelme miatt - csak folytatásban tudjuk leközölni. S. T.

„A tanulmányozás alapszabálya: A megfigyelt egyén illetve csoport, nem tudhat a megfigyelés tényéről, mert ha a birtokába kerül ez a információ, akkor a kiváltott reakciók elferdítik az eredményeket.”

Pszichológiai kézikönyv 3. Kiadás, 2037.

Az automatikus vezérlésű űrhajó egyre gyorsuló mozgással emelkedett ki a föld légköréből és nyílegyenesen haladt a stationárius pályán keringő gigantikus űrállomás felé. A kompszerű járművön mindössze egyetlen ember tartózkodott. Holott huszonöt főre tervezték. Jelentősebb rakományt sem vitt magával, csupán a magányos emberi lény terhéi hordozta, s nem lehetett tudni, miért ez a megkülönböztető figyelmesség.

Bruce Cohen eléggé nyugodtan viselte el a felszállás izgalmait. A többi embertársához hasonlóan még ő sem járt a világűrben és ez a kirándulás is felettébb szokatlan eseményként hatott szerte a földön. Az űrhajóépítés ugyanis tiltás alatt állt. Persze az ősök idejében még a GÉP előtt, az ember már járt a földön kívüli térségben, sőt a holdra is eljutottak paran, legalábbis néhány féltve őrzött múzeumi irat erre enged következtetni.

Az űrjármű egyre közelebb került az űrállomáshoz. Sebességét bármely földön épített szerkezet megirigyelhette volna, a világűr mereteihez képest viszont épphogy csak vánszorgott, mint valami betegségtől szenvedő legyengült szervezet. Az automatika teljesen megbízható precizitásával gyorsított, s állt rá a megfelelő közelítő pályára, kenyes óvatossággal közelítve meg a hatalmas létesítményt.

A két objektum egyre közelebb került egymáshoz, méterről méterre küzdve le a távolságot. Kellő óvatosság mellett az automatika az állomás mellé vezérelte az űrkompot. A megfelelő pozíciónál az állomásról egy összekapcsoló zsilip nyílt ki, s a számítógép ezredmásodpernyi pontosságával tapadt a komp bejárati nyílásához. Egy pár perces ellenőrző teszt után kinyíltak a zsilipajtajai, most már a földről érkezett űrhajó is az állomás részévé vált.

- Mr. Cohen, kérem, csatolja ki a biztonsági hevedereket és hagyja el az utasteret. - Szólt meg egy hang az egyik fali hangszóróból. - A zsilip végén egy robot fogja várni további útmutatással.

Bruce rögtön felismerte a hangot. Bár egy kicsit torzított, de így is jól ki lehetett venni a földön már ismert hanghordozást. A GÉP szólt hozzá személyesen, ha egy mindig, s mindenütt jelen levő bolygót irányító szuperkomputert személynek lehet nevezni.

Munkájánál fogva jól ismerte ezt a hangot. A földi világkormány elnökeként nap nunt nap beszélt rádión a központi agyat tartalmazó űrállomással, ahová most valami csoda folytán beléphetett.

Még az ősök idejében, mikor még az embercsoportok országokban éltek és tevékenységük sokszor egymás ellen irányult - micsoda ostoba és emberellenes rendszer lehetett - egy ilyen ország hozta létre a GEPET. Egy hatalmas szuperagyat mely már az akkor is létező számítógépes hálózatokon keresztül átvette a föld irányítását, s azóta is parancsol az emberiségnek.

Az elnök észrevette a zsilip végén várakozó robotot. Masszív szerkezetnek tűnt, s emberszabásúra készítettek. Egyértelműen a GÉP építette, ugyanis a földön a mesterséges intelligencia-kutatás is tiltás alatt állt. A robot szeme hirtelen felizzott, s az egész szerkezet életre kelt. Bruce emelte a tekintetét.

- Kérem, kövessen. - Tört elő kimért udvariassággal az elektronikus hangképzőből.

Az elnök nem tehetett mást, engedelmeskedett. Nem akarta ennek a rendkívüli utazásnak már az elején a GEP rosszindulatát magára vonni. Talán a hetedik érzéke sügta, de úgy érezte lesz még rá más alkalom, amikor ezt megteheti.

Hosszú, néptelen folyosón haladtak végig. A falakon semmi díszítés, az oldalfolyosókon mozgásnak semmi nyoma. Az egész üreőd kihaltnak tűnt. Váratlanul befordultak az egyik jobboldali mellékjáratba. Itt már szűkebb volt a hely, mintha szándékosan építették volna ilyenre. A robot megállt, a falon megnyomott egy gombot, mire a fal egy része hangtalanul kettévált.

- Kérem, fáradjon be, s foglaljon helyet. - Mutatott a helység belsejébe.

Bruce ismét engedelmeskedett, hozzászokott már a kérdés nélküli cselekvéshez, főleg ha a GÉP utasításait kellett végrehajtania. Belépett az újonnan keletkezett bejáraton. Egy szék és egy kikapcsolt állapotú képernyő alkotta a szoba berendezését. Cohen leült a székre, s várakozni kezdett, hiszen a szuperagy mindig tudja, mit csinál. (folyt. köv.)

Rólunk írták az újságok

„Kis hazánk” a „nagy sajtóban”

Decembéri számunk összeállításánál szomorú voltam, mivel olyan kevés újságcikket tudtam volna ajánlani, hogy nem láttam igazán értelmét azok közlésének. Aztán a december hónap némileg kisegített, így most ismét két hónap anyagát "zúditom" kedves olvasóinkra.

A **Pest Megyei Infó** november 2-i számában **Ötvenhat hőseire emlékezett a megye** címmel a monori Fő téren megtartott megyei ünnepségről tudósít. A cikk írója utal arra, hogy "az 1956-os forradalom ereje vitathatatlanul a magyar ifjúság volt, s nemcsak a budapesti, hanem a vidéki Magyarország ifjúsága is". **T. Mészáros András**, a Pest Megyei Közgyűlés elnöke az ünnepi megemlékezés után emléklapokkal tüntette ki a nyári rendkívüli időjárás okozta károk felszámolásában kimagasló helytállást tanúsító rendőröket, katonákat, polgári védelmi és önkormányzati dolgozókat. Polgármesterünk **Tóth István** is a kitüntetettek között szerepelt.

Ugyanez a lapszám **Helyreállították az épületeket Turán** címmel arról számol be, hogy október 20-án Turán **Demeter Ervin**, a Polgári Titkosszolgálatokat felügyelő tárca nélküli miniszter államtitkára jelen volt az árvíz- és viharkárokat szenvedett, mára felújított épületek átadási ünnepségén. Vendég volt még **T. Mészáros András** elnök és **Hadnagy Zsolt** alelnök a Pest Megyei Közgyűlés képviselőjében.

A **Pestvidék** november 22-én rövid hírrel hívja fel a figyelmet arra, hogy a turai képviselő-testület kihelyezett ülést tart a gödöllői királyi kastélyban. Az ülés témája: Kulturális örökségünk és az idegenforgalmi arculatépítés lehetőségei térségünkben. Tura nagyközség szándéka: turisztikai együttműködés Gödöllő városával.

Ugyancsak a **Pestvidék** rövid hírben közli a 25 éves Galga Expedíció kiállítását, amelyet **dr. Asztalos István**, az Aszódi Petőfi Múzeum Galga-díjas, nyugalmazott igazgatója nyit meg.

A **Pest Megyei Infó** november 24-i számában **Jubileum a Galga mentén (Kiállítás az évfordulóra)** c. írásában ugyancsak a Dudás Juli-díjas Galga Expedíció kiállítását ajánlja, amely a megnyitó ünnepségen egy "csipetnyi Galga-show-t" is ígér.

A **Pestvidék** november 30-án a sport rovatban adja hírül, hogy a Turai KSK a közelmúltban közgyűlést tartott. A cikk címe: **Sportvezetőség-választás**

Turán. Az írásból kiderül, hogy több mint egy évig nem volt sportköri elnöke a klubnak, amely a labdarúgó szakosztályt működteti. Az elmúlt évben az elnöki teendőket **Tóthné Horák Mária** látta el nagy szorgalommal, hozzáértéssel és áldozatkészséggel. A KSK elnöke **Sára András**, a Turai Polgármesteri Hivatal Műszaki Ellátó Szervezetének vezetője lett, míg az ügyvezető elnök **Tóthné Horák Mária** maradt. A **Gödöllői Szolgálat** december 2-i írása **Gödöllő - Rozsnyó: az új Európa "gyémántengelye"** (Mi nem a Mavflowerrrel jöttünk) cím alatt közli **Kálna Tibor**, a Kulturális, Oktatási és Sport Bizottság elnökének cikkét, amely hasonló formában lapunkban is olvasható volt.

A **Pestvidék** november 23-án **Svájci minta a Galga mentén (Levéltündérektől a komposztálásig)** címmel **Balázs Gusztáv** cikkét közli. Bevezetőjében megállapítja, hogy súlyos környezetvédelmi gond a Galga mentén is a lakossági hulladék megfelelő elhelyezése. Sajnos az utak mentén nem ritkán lehet "szemétdombokat" találni. Még ennél is nagyobb baj, hogy fennáll a talaj, és általa az ivóvíz elszennyezésének veszélye is. Négy szomszéd község, Tura, Galgahévíz, Zsombok és Vác-szentlászló eródnéményesen fogott össze egy megfelelően szigetelt hulladéklerakó telep építéséért.

A **Népszabadság** magazin december 4-i száma fényképes műsorajánlásában - **Bekezdések (Egy óra Sára Sándorral)** - arra a portréfilmre hívja fel az olvasók figyelmét, amely a Duna TV-ben (december 2-án) bemutatja a 60-as évek nagy filmes nemzedékének kiemelkedő képviselőjét, felelevenítve **Sára Sándor** filmrendező-operatőri életének munkásságának legfontosabb állomásait. Az írásból azt is megtudhatjuk, hogy a művész december 2-án "A magyar művészetért" díjban részesült.

A **Pest Megyei Hírnök** december 9-én **Sz. A. tollából Kitüntetések a megyeházán** címmel arról tudósít, hogy a megyei ünnepségen **Tóth István** polgármester tárgyjutalomban részesült az árvízkarok idején tanúsított helytállásáért. A cikk közli a megyében egyéb területeken dolgozó művészek, sportolók, vezetők és elismerésre jogosult polgárok névjegyzékét is.

A **Pest Megyei Hét** 4. ingyenes száma december 20-án jelent meg. Két íráso-

mat közlik. A címlapon **Seres Csilla** fényképével az **Advent idején újra elindulnak (Hagyományörzés Turán)** c. írás arról ad hírt, hogy Turán - a hagyományokat ápolva - decemberben ismét elindultak a betlehemesek. **Barczy Zsolt** hitoktató tanár ír elmondta, hogy az ő irányításával készültek a fiatalok a nagy Eljövétel hírének házakkhoz való eljuttatására. A nagyközségben mély gyökerei vannak ennek a kedves szokásnak, és nagy izgalommal készülnek a **Kisjézus** eljövételére, a Karácsony megünneplésére.

Ugyanebben a számban volt az a riportom, amelyet **Lelekcs fiatalok, sikeres programok (Egészségvédelmi és Sportnap Galgahévízen)** címmel közölt a hamarosan hetenként jelentkező megyei lap. Nekünk elsősorban azért érdemes odafigyelni erre a rendezvényre, mert a programban immár hagyományosan szerepel a turai tornászlanycsoport bemutatója is.

A **Pest Megyei Infó** december 28-án, a hírek rovatban arra hívja fel az olvasók figyelmét, hogy Turán évzáró műsorra várják a helyi művészeti csoportok a falu lakóit a művelődési házba.

A **Régió** 1999. decemberben megjelent 5. számában olvashattuk **dr. Asztalos István** írását, címe: **A millennium évében megjelenik Tura története**. A cikk írója - aki egyben a Turai Monográfia szerkesztője is - utal arra, hogy a Galga vidék történeti múltja, értékes és szebbnélsebb műemlékei, színes, ma is élő néprajzi emlékei már korábban rabul ejtették. Ezért is vállalkozott mindig szívesen egy-egy itteni település történetének, ill. egyéb tanulmányok és könyvek megírására. Örömmel vette Tura monográfiajának elkészítését is. A kötetet szeretné 2000. augusztus 20-ára megjeleníteni. Most nagy feladat a hatalmas anyag feldolgozása, fényképekkel, térképekkel való kiegészítése, könyvvé formálása, majd nyomtatása. Az önkormányzat kimagasló segítsége mellett kimeli a szerző a helyi segítőköt: **Lukács András** apát-plébánost, **Szarvas László** tanárt, **Tusor Erzsébet** tanítót, **Köles Péter** ny. tanárt, **Pásztai Péter** ny. tanárt és mindazokat, akik névtelenül is segítik a felbecsülhetetlen értékű munkát.

Végül: felhívom a kedves olvasók figyelmét, hogy az említett újságcikkek teljes terjedelmükben olvashatók a könyvtár kirakatában elhelyezett tablón, amelyet az ált. iskola Napraforgó Gyermek Fotószakköre készít folyamatosan. **Takács Pál**

"Adjunk esélyt a jövő emberének"

A HEROIN

**"Mindent, még a halálos veszedelmet is vállal-
tam, csak hogy meglegyen a napi heroin adagom.
A nők sem érdekelnek, irtózom tőlük. Csak
egyetlen dolog érdekes ma már számomra az
egész világon: a heroin!"**

/egy heroinista önvallomása/

A
D
R
O
G

A leggyilkosabb, a legtöbbet túladagolt, a legnagyobb személyiségromboló hatású kábítószer.

A XIX. század végén olyan gyógyszer kutattak, amely erősebb a morfiumnál, de nem okoz függőséget. 1898-ban HEINRICH DRESEN német gyógyszerész izolálta az ópiát, a morfium felszintetikus származékát, a HEROINT. A heroin kémiai DIACETILMORFIN.

A heroinnak elnevezett vegyület, hatásosabb volt, mint a morfin, és úgy vélték, ha ezt alkalmazzák morfin helyett, sikerül a morfinizmust visszazorítani, sőt gyógyítani is. A heroinot eleinte úgy hirdették, mint a morfin-dependencia gyógyszerét. Rövid időn belül kitudt, hogy ez csupán vágyalom, sőt a függőségi állapot sokkal gyorsabban kialakul, mint a morfin esetében. Már egyszeri intravénás kipróbálása is okozhat teljes függőséget! Egy szép álmot valódi rémálommá válik. Az 1930-as években már gyakorlatilag a heroin

jelentette a kábítószer. A kezdeti szippantási formát hamar felváltotta az intravénás injekciós technika.

A II. világháború után a maffia megszervezte az egész USA heroin ellátását. Az 1950-es és 1960-as évekre jellemző volt: a heroinizmus elsősorban New York-i probléma, az intravénás használat általánossá válik, a heroin probléma és a fekete gettók problémája összefonódik. A heroinot használók kifejezetten serdülők voltak, de nem állt meg náluk. Kiderült, a Vietnámban állomásozó amerikai katonák 10-15 %-a heroinista 1971-ben, 1973-ban viszont ez az arány már 34-40 %-ra emelkedik.

Az 1970-es években még Délkelet-Ázsia, az "Arany Háromszög" volt a legfontosabb termelő terület, főként Burma-ban még ma is jelentős az őserdei laboratóriumokban előállított heroin, ahonnan az egész világot el tudják látni e gyilkos szerrel, de a legtöbb ópiumot (a heroin alapanyagát) azonban ma már az "Arany Félhold" országaiban termelik, elsősorban Pakisztán és Afganisztán határterületein működő laboratóriumok látják el Európát a európai piacot.

Európában Nyugat-Európa, elsősorban Nagy-Britannia lett a kábítószer-előállítás központja, ahol 1959-ben 68, 1968-ban már 2240 heroinizmus eset jutott a hatóság tudomására. Az NSZK-ban 1970-ben 1/2 kg heroin lefoglalása és 29 fiatal halála jelezte a heroin megjelenését. Olaszországban az első heroin okozta haláleset 1973-ban észlelték és 1983-ban már 30000-re becsülték az olasz kormány a heroinisták számát, akik zömmel a 18-25 éves korosztályba tartoztak. Kelet-Európában fokozatosan és lassan kezdett el terjedni. Jugoszlávia és Lengyelország után Magyarországon is megjelenik, majd a rendszerváltás után megerősödik. A szakemberek szerint hazánkban még nem következett be a heroin robbanás, így nagy veszély előtt állunk, teljesen pontos adatok nincsenek a heroinisták számáról, de a médiában szinte már minden nap legalább egy esetet megemlítenek.

A heroin voltaképpen "PRODRUG", ugyanis belőle aktív metaboliként morfin képződik a szervezetben. Por alakú kábítószer, amit vegyi úton állítanak elő. Szaga az ecetere emlékeztet, színe - minőségétől függően - sokféle lehet (fehér, szürke, barna, vöröses, stb.). Elnevezései: barna por, herbária, heresi, hernyó, nyalóka, Orton át szívják, intravénásan injekcióják, valamint más kábítószerrel is keverik. Saját nyelvezetet teremtett: CHASING THE DRAGON: Sárkányüldözés (Sztaniolpapírra helyezett heroint gyufával melegítenek és a megömlesztett heroin gőzét csövecské segítségével szívják be. A "füst" a kínai sárkány kígyózó farkára emlékeztet, amit a toxikomán a szájában tartott csövecskével "üldöz"). PLAYING THE MOUTH ORGAN: szájharmonikázás (A gőzök belégzésére nem csövet, hanem egy gyufásdoboz külső részét használják.); ACK-ACK: Légelhárítás (A cigaretta égő végét elporított heroinba mártják és a "légelhárító ágyúra" hasonlító pózban tartják.); SPEED-BALL: a heroin + kokain keveréke intravénásan adva; JUNKIE: kábítószer-fogyasztó; JUGGLER: a heroinot használja, de továbbadja; STREET vagy WEIGHT DEALER: utcai árus vagy elosztó; FIXER, PUSHER: a heroinista, aki saját szükségletének fedezésére egész kis adagokat elad; SHOOT: lövés, iv. adás; HEROIN FLASH: az agyban "fellobbanó" heroin hatás; TRIP: a bevételt követő bódult állapot; SZTONDULÁS: majdnem alvás állapot, de közben hall mindent; RUSH: heroin indikálta intenzív eufória, mely érzést "FARMAKOGEN ORGAZMUSKÉNT" is említik (a heroin függő személy a droggal lép szexuális kapcsolatba); SKIN POPPING: belövés; THRILL: mámor, gyönyör; NOD: a fej leesése, bódítás (a 45 másodperces RUSH-t követi); ARANYLÖVÉS: öngyilkossági céllal elkövetett túladagolás; stb.

Általános dózisa 50-60 mg. Az utcán kapható 1 adag ("lövés") herointartalma általában 25 mg-nál kevesebb. Tisztán ritkán árulják, ezzel is tovább növelve a veszélyt. Hatása a dózistól és tisztaságtól függően 3-5 óráig tart. A beadáskor közvetlen hatás, "FLASH-élmény" lesz, és az eufória az 1-2 órában van jelen, majd a felezési idő után (3-6 óra) erős, kemény elvonási tünetek jelennek meg. Így a heroinista életvitele leszűkül az anyag megszerzése, beadása, elvonási tünetek megjelenése, újra heroin adása ördögi körévé.

Közvetlen hatása a nyugtalanságot és szorongást csökkenti, személytelen boldogságot, eufóriát, kellemes közérzetet alakít ki, a testi-lelki negatív hatások megszűnnek. A "RUSH" kiváltotta érzést a legtöbb heroint használó leginkább érzékinek, erotikusnak, mennyországba röpítő érzésnek írta le: "Így érzem, mintha a világ tetején esücsülhék, puha, lágy, lebegő érzés, és nem akarok még mozdulni sem, olyan mint a jó szex." - vallja egy heroinista. Jellemző a homályos látás, kellemes, fekete-fehér víziók látványa. A tér kitágulhat, a tárgyak megnövekedhetnek vagy torzulhatnak, a valóság zavaros, homályos "Dali-festményé" válik. Az idő lelassul, a külső és belső idő szétválik, a testmélküliség élménye jelenik meg, saját magát képes kívülről szemlélni ("kilépek a saját testemből, fejemből"). A világ megszűnik létezni, a hallás érzéketesebbé válhat. Az agressziót megköti, hogy azután az elvonási tünetek alatt annál brutálisabbá váljon. A szervezetben puha meleg árad szét, a végtagok elnehezülnek, a máj kiszárad. Szédülés és hányás is jelentkezhet, a pulzus és légzésszám gyengül. Rendkívül gyorsan kialakul a testi és lelki függőség és a tolerancia, így egyre több adagra van szüksége az eufória eléréséhez (pl. 1 g-tól 5 g-ig). Gyomor- és májkárosodást okoz, idővel a szervezet teljes pusztulását idézi elő.

Elvonáskor borzasztóan intenzív, rendkívül erős testi-lelki függőség képében, elviselhetetlen fájdalmat érez, amelybe esetleg bele is hálnak. Remegés, hasmenés, pánikszerű idegesség, agresszió lép fel. (Ezért a szárazelvonás szinte lehetetlen.) A fájdalom intenzitása és a borzasztó belső kényszer arra kényszeríti a heroinistákat, hogy folyamatosan folytassa a drogfogyasztást, minél előbb elérje az eufóriát, a lelki és testi kielégülést. Teljes elvonáskor az első 4-5 napon evés, ivás, teljes képtelensége, 40 °C-os láz, hányás, hasmenés, lábraállás képtelensége lép fel. A visszaesést az elvonástól való félelem okozza. Az elvonási tünetek három szakaszban jelennek meg: 1./ Korai: ásitás, izzadás, könnyezés, orrfolyás. 2./ Közepes: (3-4 nap) nyugtalanság, alvászavar, fejfájás, depresszió, izom- és csontfájdalom, a korábbi tünetek rosszabodnak. Tág pupillák, libabőr, remegés. 3./ Késői: gyengeség, hányinger, labilitás, depresszió, fájdalom, szapora szívverés, hányás, hasmenés, hasi göresök, vérnyomás-cmelkedés, izomgörcsök, paranoia, hallucinációk. Ilyenkor fokozódik az öngyilkosság veszélye. Túladagoláskor: (melyet a heroin tisztasága, mennyisége, két beadás közötti idő eltelle, a beadás környezeti helyének megváltozása, stb. határoz meg) Először mély, álomszerű eszméletvesztés, mély kóma, niosis (max. szűk pupillák), reflexek kiesése, központi légzési-keringési elégtelenség, majd összeomlás, légzésbénulás ill. halál következik be.

Érdekesként: Az emberi találmányosság és visszaélés határtalan, külön tiltják a heroin lovaknak adott doppingolását, mivel ezzel izgatnák a versenylovakat.

Végezetül egy heroinista szavaival és Kovács Ákos bölcselével bícsúzom, "A heroin hatására az ember gyáva, szemtelen és szégyentelen lesz." (H) "Boldog vagyok, tiszta a vérem. Pedig most is repülök éppen." (K. Á.)

Korsós Attila

AHOL PÁLINKÁVAL LEHET NYERNI

Az 1999. év utolsó napján egy kedves kis társaság gyűlt össze a Hatvani úton található Zombor Szeszfőzdében. Máskor is, ha összejártak itt néhányan, jó hangulat alakult ki, ám most különös apropóból voltak itt az emberek.

Amikor 1999-ben elindult a főzés, egy akciót hirdettek meg a tulajdonos, Némethi Péter. Minden főzető előtt nyitva állt a lehetőség, hogy az év végén akár egy tízezer Forint értékű vásárlási utalvánnyal térhet haza. Aki december 31-ig főzetett, annak a neve belekerült egy kalapba, ahonnan a névadó unoka keze három szerencsésnek hozott év végi meglepetést. Az elsőnek 10000, a másodiknak 6000, a harmadiknak pedig 3000 Forint értékű vásárlási utalványt sorsoltak ki. A három szerencsés nyertes neve pedig a következő:

1. Szilágyi László (Tura).
2. Tóth László (Tura).
3. Földes Zsigmond (Tura).

Nem ez volt azonban az egyetlen nyeresi lehetőség. Mindenki, akinél a kifolyó számlálója kerek 2000 kifolyt liter jelzett, ajándékkal térhetett haza. Összesen heten voltak ilyen szerencsések: Hajdu Kálmán (Iklad), Kovács Ferenc (Gödöllő), Ekker János (Iklad), Szepesi Ferencné (Tura), Kelemen Lajos (Heréd), Dióssy Jánosné (Budapest), Nagy Lászlóné (Hatvan). Ez azt is jelenti persze, hogy a nyitástól az év végéig több mint 14 ezer liter pálinka készült az üzemben, és nem csak a faluból, hanem egy elég széles körzetből járnak ide kifőzetni a pálinkát.

Gratulálunk a nyerteseknek, remélve, hogy sikerül örömet szerezni az új év kezdetéhez. Kellemes hangulatban töltöttünk el majd egy óra hosszát, természetesen kóstolgatva a ház termékét. Jó dolog, ha az emberek békésen el tudnak beszélgetni egymással, és ha ehhez egy kupica pálinka kell, ám legyen. -gago-

Fotók: Mészáros Ferenc

A szezon végeztével és a rossz idő miatt a CSAPATOK teremben folytatták, folytatják a levezetést, majd felkészülést.

Felnőtt és ifi csapatunk a bagi sportcsarnokban heti 2 x 2 órás edzéssel, játékkal zárta az évet. Rövid pihenő (december 19 - január 9.) után, január 10-én kezdődött a kemény felkészítő munka, mely heti 2 x 2 órás teremedzésen, valamint heti 3 x 2 órás szabadtéri edzésen folyik. Ezen túl heti 1, illetve 2 edzőmérkőzéssel bővül az edzőmunka, az edzőmérkőzések lekötése folyamatban van.

A serdülők a turai tornateremben tartják heti 3 alkalommal edzéseiket.

Felnőtt csapatunk a felkészülést teremtornán résztvétellel bővítette. TURA TEKKER néven vettek részt a Veszprémben rendezett NIKE Kupán, a Bakonyocsernyei Teremtornán és a Hatvani Karácsonyi Kupán.

A november 27-én választott ELNÖKSÉG eközben hetente ülésezett, ahol a feladatok felosztását követő legfontosabb napirend az 1999. év sikereinek, kudarcainak elemzése volt. A soron következő (január 14.) elnökségi ülés témája a 2000. évi költségvetésének tárgyalása és a csapat erősítése lesz.

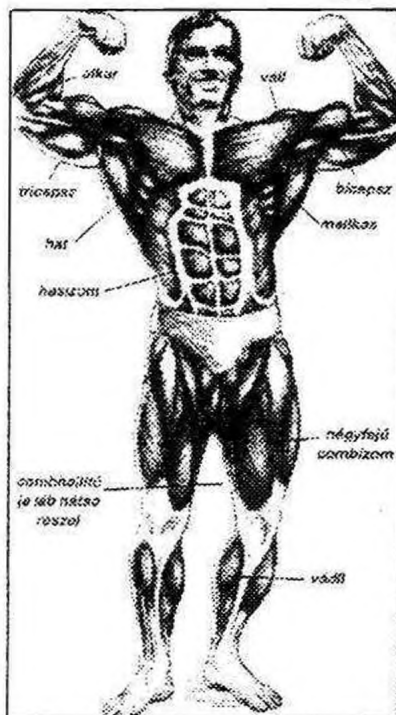
Amíg a csapatok és az elnökség az új évre, szezonra készülnek, a SZURKOLÓK is izgatottan várják a kezdést. Úton-útfélen érdeklődnek, lesz-e erősítés, kik lesznek, hányan lesznek. A válaszok e kérdésekre a következő számban lesznek olvashatók.

Horák Mária

TESTÉPÍTÉS

Hasznos tudnivalók Szénási Hátastól

Az izomrostok fajtái

Alapjában véve két fajta izomrost létezik: a piros acrob rost, a "hosszú távú" állóképesség rostja, amely huzamosabb időn át, ismételt össze tud húzódni; valamint a fehér anaerob rost, amely rövid állóképességű, kitarás nélküli "sprintrost", de mérete 22 %-kal nagyobb erő kifejtésére képes.

Mindenkinek a szervezetében megtalálható a rostok mindkét fajtája, bár azok mennyisége és a fajták aránya egyéenként rendkívül változó. Hogy a szóban forgó fizikum milyen tevékenységre alkalmas leginkább, jórészt az határozza meg, hogy az adott emberi szervezetben a rostok mely típusa van túlsúlyban. Gondoljunk csak egy izmos vágótávozó

egy sovány maratoni futó közötti különbségre. Súlyozó edzéssel a rostok mindkét fajtája növelhető és erősíthető (hipertrofia). Úgy tűnik, a legkiválóbb testépítőknek a rostfajták keverékére van szüksége ahhoz, hogy sikereket érjenek el. Egyes alkati típusok azonban az izomépités során hátrányba kerülnek. ha a testépítő ektomorf alkatú (azaz túlságosan sok a sovány fehér rostja), barázdáltnak tűnhet, de a tömegépítés nehezen megy neki. Mellesleg, az izom mérete, alakja és térfogata nem csak az izomrostokon múlik. Az izomsejtek összetettek és azok méretét olyan dolgok befolyásolják, mint a mitochondrium (a sejtek belső energiát termelő szerve) tömege, a glükogén-készlet (a sejten tárolt szénhidrát fűtőanyag mennyisége), az izom vérellátása és a víz (az izomzatnak kb. 75 %-át víz alkotja).

Star Profil: MOLNÁR ZOLTÁN

Született: 1975. III. 4-én Budapesten

Lakhelye: Érd - Foglalkozása: biztonsági őr

Eredményei: 1998. évi "P.E. TEST" MB II

1999. H. B. Fitness Weekend 5.

1999. Forma Kupa I.

1999. Hírös Kupa I.

A testépítő edzés megköveteli, hogy egész fizikumunkat főbb izomcsoportokra tagoljuk, és mindegyiket külön célozzuk meg.

Ilyen izomcsoportok:

a láb (négyfejű combizom, combhajlító, vádli), a mellkas, a hát, a váll, a kar (bicepsz, tricepsz, alkar) és a has.

MILLENNIUM az utolsó évezred(?) tiszteletére

Eljött az idő. De megtalált-e? Állapotod hasonlatos-e álmaidhoz, viszonyod a világhoz, magadhoz, egy máshoz? Számolgattad évtizedes távlatból, mennyi leszel, ha beköszönt az új kor? S annyi vagy? A mérleg nyelve lettél vagy az ellensúly? Az idő mindenképpen közelebb visz a titokhoz. A Föld tengelyforgása napokkal, a Hold változása hetekkel és hónapokkal, a Föld Nap körüli keringése évekkal gravitál téged is a megoldás felé. Jó esetben, múltásával magad is sűrűsödsz, ikrásodsz. Kicsapódik, ami felesleges. Ha nincs szerencséd, maga leszel a felesleg.

Mezopotámia óta gyüröd lényeged 24 órába, s örülsz, ha néha beleférsz. Számoltad idődet az első olimpiai játékoktól, Róma alapításától, a világ mitológiai teremtésétől, Jézus születésétől és még hányféle módon! Egy valami nem változott: ráncaid egyformán lettek öregebbek.

Most fordulóponthoz érkezél. Fogadkoztál? Netán éppen arról határozta, hogy te azért sem határozol semmiről? Visszatekintéssel vagy szigorúan csak előre?

Legyél túl magadon, felejtsd házad, autód, családod, szeretőd, bankszámlád, nyaralód, öltönyöd, TV-d, PIN-kódod, kukacponthu-d, és dőlj hátra egy kényelmes fotelben. Szippantsd el gyermeked tekintetét a monitorról, gyengéden fogd meg a nagymama mindig dolgot kereső kezét, adj enni a kutyának és öleld magadhoz, akiről még úgy rémlik, szeretted. Ne gondoldj semmire, csak hallgasd az élet neszt. *Tordai László*

A turai
Bartók Béla Műv. Ház
sok szeretettel meghívja
az
ASZÓD
KAMARATEÁTRUM
vendégjátékára
2000. január 29-én.
szombaton 18 órai kezdettel.

Bemutatásra kerül
MÓRJCZ ZSIGMOND:
RÖKÖRÖK
című
2 felvonásos színműve.
Színpadra írta és rendezte:
BARABÁS TAMÁS

Belépődíj: 200 Ft/1 fő

Szarvas László rovata

FEJTÖRŐ

100 éve született

1	2	3	4	5	6	7	8
		①					N
8		9					
10		11				12	
13			14	15			
16			17		18		19
	④						③
20		21		22			
			②				
23			24		25	26	
27	28		29				
		⑥		⑤			

1800. január 11-én született az a bencés fizikus-tanár, aki évekig tanított a függ. 19. város gimnáziumában és találmánya a körben lévő számok alapján állítható össze. A vízsz. 1-ben olvasható név, a város és a találmány megfejtését kell beküldeni a művelődési házba (2194 Tura, Bartók tér 3.) február 11-ig.

1	2	3	4	5	6
---	---	---	---	---	---

VÍZSZINTES 8. eeee. 9. Magas építmény. 10. Van ilyen lemez, magnó, videó (!) 13. A függ. 2. része. 14. Problémás (pl. ügy) 16. - nél párja. 17. Eredeti szleng (!) = az alvilágból átvett szavakkal tarkított nyelvhasználat. 20. Kézipénz. 21. Jakab (1760 - 1795) A magyar jakobinus mozgalom egyik vezetője. 23. Zöld a sivatagban. 25. A férfi párja. 27. ... de Janeiro. 29. Homo Sapiens.

FÜGGŐLEGES 1. Irodalmi folyóirat címe (= mostani idő) 2. Mezőgazdasági eszköz. 3. Egynemű Edit (!) 4. Loire kiejtve. 5. Pusztát. 6. Szenny. 7. - én párja. 11. Lózung. 12. Övezet. 15. Nem igazi. 17. Téli sport. 18. Barna bőrű nép - tőlük vannak a számjegyeink. 22. Pannon ... 24. Olasz és spanyol gk-jel. 26. Tiltószó. 28. A legkisebb római szám.

A magyarországi gyakorlat szerint, rövid és hosszú magánhangzók között nem teszünk különbséget!

December havi megfejtésünk: **VÁCI MIHÁLY**
JEGENYE FÉNYBEN, EGYRANGÚ NÉP
Nyertesek: **KUTI LÁSZLÓNÉ** és **SZILÁGYI ANDREA**
Nyereményük egy-egy 5-500 Ft Galga ÁFÉSZ vásárlási utalvány. Gratulálunk!

ANYAKÖNYVI ADATOK

SZÜLETÉS:

Dolányi Martin
Ferentzi Zoé
Tóth-Zsiga Ferenc

HÁZASSÁGKÖTÉS:

Nem volt.

HALÁLOZÁS:

Csorba András
Csörgi István
Gregus László
Kuti Istvánné
Marinka József
Sára Andrásné
Szécsényi József
Tóth Istvánné
Vamosi Andrásné

PIZZÉRIA

ADRIA

ÉTTEREM

06 28 467 753

söröző

játéktérrel darts

BILIÁRD hangulatos zene

pénteken élőzene, szombaton disco
H-Cs, V : 12-23
P, Szó : 12-02
Tura, Vácszentlászlói út 14/b
Hétfőtől Péntekig
mentüvel várjuk Kedves Vendégeinket
(300Ft/fő)
esküvők, bankettek, partik
megrendezését vállaljuk.

GAGO REKLÁM

HIRDETÉSI DÍJAK A TURAI HÍRLAPBAN

1/1 oldal: 10.000,- Ft
1/2 oldal: 5.000,- Ft
1/4 oldal: 2.500,- Ft
1/8 oldal: 1.250,- Ft

Áraink az ÁFÁ-t tartalmazzák.

Hirdetésfelvétel:

Bartók Béla Művelődési Ház Tura
2194 TURA, Bartók tér 3. Tel.: 28/466-026
Tordai László (felelős szerk.): 28/469-465

CSILLA FOTÓ

2194. TURA, Kossuth L. út 4. ☎ 28/467-874

2000. 01. 05-ÉN NYEREMÉNYSORSOLÁST RENDEZTEK
A Csilla Fotóban. Aki 1999 DECEMBERÉBEN
3000,- Ft felett vásárolt, részt vehetett a játékban.

- 1./ PÁSZTOR JÓZSEF (TURA)
FŐDÍJ: CANON fényképezőgép
- 2./ DOLÁNYI ISTVÁNNÉ (TURA) - számológép
- 3./ KISS JÁNOSNÉ (Galgahévíz) - 200 db-os fotóalbum
- 4./ GARAMSZEGI BÉLA (TURA) - CANON póló
- 5./ FARKAS ATTILA (TURA) - Fuji film + poszter
- 6./ SERES EDIT (TURA) - Fuji film
- 7./ MEDVECZKI LÁSZLÓNÉ (TURA) - Fuji film
- 8./ SIMON GÁBOR (HATVAN) - 100 db-os fotóalbum
- 9./ HERMKOMP KFT. (TURA) - Fotóalbum
- 10./ PECZE JÁNOSNÉ (Galgahévíz) - Fotóalbum
- 11./ GÖNCZÖL JÓZSEFNÉ (Zsámbok) Fotóalbum
- 12./ ZSÉLI ANNA (TURA) - Fotóalbum + Address book
- 13./ GÓLYA ISTVÁNNÉ (TURA) - Address book
- 14./ KÖLES LÁSZLÓ (Galgahévíz) - POSZTER
- 15./ KÁRÉ ATTILA (Zsámbok) - POSZTER

NYEREMÉNYEIKET A Csilla Fotóban vehetik át.
MINDENKINEK GRATULÁL ÉS BOLDOG ÚJ ÉVET
KÍVÁN: A CSILLA FOTÓ

A TURAI HÍRLAP VÁSÁRLÁSI HELYEI:

Könyvtár, Posta, Polo Üzletház (Átsné), Takarékszövetkezet.
Éliás Zoltán (Petőfi tér 7.), Sláger ABC (Zsámboki út), GSZ
Pékség, Napsugár Élelmiszerü. (Régi vásártér 15.), Zagoni
Market (Táncsics út 45.), Baranyi & Fiai Kft. „Élelmiszerbolt”
(Zsámboki út 35.), Galga ÁFÉSZ 304.sz. ABC (Rákóczi út 26.),
Csilla Fotó (Kossuth u. 4.), Népbolt (Szent István út),
Kati Virágbolt (Zsámboki út), Fűzfa ABC (Vácszentlászlói út),
Gódor Hús & Vegyeskereskedés (Bajcsy-Zs. út 2.),
Adria Étterem (Vácszentlászlói út 14/b)

TURAI HÍRLAP - közeleti havilap

Kiadja: Tura Nagyközség Polgármesteri Hivatala
Felelős kiadó: Tóth István polgármester
Szerkesztőség:

Felelős szerkesztő: Tordai László

Szerkesztőségi tagok: Sára Gábor, Seres Tünde, Takács Pál
10. évfolyam 1. szám - Nytsz.: B/BHF/567/P/91.

Levél cím: Polgármesteri Hivatal 2194. Tura, Petőfi tér 1.;
Bartók Béla Művelődési Ház 2194. Tura, Bartók tér 3.

Készült: 800 példányban a RO-LA Kft. nyomdaüzemében Valkón
Felelős vezető: Rózsavölgyi Sándor